

NAITUSE JUHT

Tallinnas, 1.—4. sept. 1933. a.

Suurim valmisriiete äri pealinnas
K.-M. „ERPE“

Viru 22, kõnetraat 446-94

Soovitab suures valikus sügis- ja talvehooajaks daamide ja härrade VALMISRIIDEID ning riidekaupu meetri viisi. Tellimiste täitmise kiire ja korralik. Kõik meilt ostetud riided saavad makсутa pressitud.

Iga riidekauba-tarvitaja ra-
huldub täielikult, külastades

Kodumaa Vabrikute riidekauplust

Hermann Rõivas

Tallinnas, Estonia pst. 11, tel. 304-80

Müük suurel ja väiksel arvul

ARM PT-4247

Bibliotheca
Universitatis
Tartuensis
1933:0755

VABRIK:
TALLINN,
VOLTA 3.

AKTSIASELTS

OSKAR KILGAS

VABRIK VALMISTAB:

SIIDI-, VILLAST- JA PUUVILLAST
KLEIDI-, MANTLI-, VOODRI- JA
PESURIIDEID, SUKKI, SOKKE,
PITSE, PAELU, TRIKOOD J. N. E.

ARHIIVKOGU

611598 979

Vanem Eesti õllevabrik

O/Ü.A. Bliebernicht, Pärnus

ületamata headuses õl-
led saadaval igal pool

Tallinna ladu: Klaasingi tän. 11
Kõnetraadid: 456-17 ja 314-95

Eesti näitused ja messid.

Esimesi näitusi meie maal hakkasid korraldama mõisnikud, kel olid Eesti- ja Liivimaal omad põllumeeste seltsid. Näitusi peeti esialgu Tallinnas ja Tartus, kuid hiljem juba igas maakonna linuas. Et tööstust noil ajal õieti veel ei olnudki, siis kandsid need näitused puht põllumajanduslikku iseloomu. Väljapanekutega esinesid esimesil näitusil ainult mõisnikud, sest meie talumajandus oli siis veel võrdlemisi kehvajärjel ja ega mõisnikud talumeeste osavõttu näitustest ei soovinudki. Hiljem siiski hakkasid edukamad eesti põllumehedki oma majapidamise saadusi näitusele tooma, kuid kuigi silmapaistvat osanad seal ei saanud.

Aja kestel meie põllumajandus tegi suuri edusamme, samuti tõusis tunduvalt rahva üldine hariduslik tase. Ärksamate põllumeeste ja haridustegelaste õhutusel hakati asutama põllumeeste seltse, kes peagi haarasid kinni mõttest — hakata korraldama iseseisvalt põllumajanduslisi näitusi. Kõige suuremat aktiivsust ilmutas Tartu Eesti

Põllumeeste Selts, kes korraldas Otepää alevis esimese eesti põllutöö näituse. See oli vist aastal 1872. Tartu meeste algatus andis teistelegi hoogu ning julgust — näitusi hakati korraldama igas maanurgas. Aasta jooksul said sügisesed põllumajanduse näitused üle maa populaarseks ja meie põllumajanduse arengus on neil määratu suur tähtsus. Erilise tähtsuse omasid jällegi Tartu põllumeeste seltsi näitused, kus suur rahvakogumine kasutati rahvusliku iseteadvuse äratamiseks ja õhutamiseks. Tartu näitus kujunes igasügiseseks suursündmuseks, kust viidi kaasa samasuguseid mõtteid ja tundeid, nagu üldlaulupeoltki. Nimetama peab eriti seda ajajärku, kus Tartu näituste vaimliseks juhiks oli Jaan Tõnisson. Rahvuslikku äratustööd tehti muidugi teiselgi põllumajanduse näitusil.

Iseseisvuse saamisega oli meie majanduslik seisukord mitmeti muutunud. Olime sattunud uutesse elutingimustesse, mis nõudis igal alal uut tegevust ja seadis üles uusi ülesandeid. Peamiseks nõudeks oli majanduselu tasakaalustamine, mille saavutamiseks oli vaja tootmist viia tarvitamisega tasakaalu. Oli vaja saada selgust, milliseid kaupu on meil välja panna, mida on vaja valmistada, mis on meie oludes võimalik valmistada, kui suur on nõudmine jne. Teatud määral pidid siin aitama tuua selgust näitused. Näitused pidid muutuma kohaks, kus demonstreerime oma majanduslikke võimeid, kus tootja ja tarvitaja kohtavad ning kust saadakse juhiseid edaspidiseks teotsemiseks.

Esimesi näitusi iseseisvuse ajal peeti aastal 1920. Korraldajaiks olid endised põllumeeste seltsid, kuid näitusile toodi nüüd juha rohkesti ka tööstuse saadusi. Kõige suurejoonelisemaks loomulikult kujunes näitus Tallinnas. See oli korraldatud Tallinna Eesti Põllumeeste Seltsi poolt, kuid agaralt löid kaasa ka tööstus- ja kaubandusorganisatsioonid üle riigi. Samasugune näitus peeti Tallinnas aastal 1921.

Neil näitusil selgus kaubandus-tööstus ringkonnile, et näituse asi vajab ümberkorraldust. Kuidagi ei peetud sobivaks, et kaubandus-tööstuse näitusi korraldab ja juhivad põllumeeste selts. 1922. a. asutati kaubandus-tööstuse organisatsioonide poolt komitee, kes samal aastal korraldas esimese Eesti kaubandus-tööstuse näituse. See oli meie majanduse tõusuaeg, ja näitus oli selle parimaks peegliks. Hiljem moodustati eelpoolnimetatud komitee ümber a/s „Näituseks“, kes senini on korraldanud 7 üldnäitust ja messi. A/s „Näituse“ korraldusel on Eesti kaubandust ja tööstust esitatud välismaalgi: Moskvas, Londonis, Pariisis, Helsingis. Peale selle on peetud Tallinnas mitmed erinäitused.

Need näitused ja messid on aidanud tunduvalt kaasa meie kaubanduse ja tööstuse arengus, on olnud meie majandusjõu demonstratsiooniks. Tootjad on saanud messidelt uut julgust, hoogu ja tahet edaspidiseks tööks.

Põllumajanduse näitusi korraldavad endiselt põllumeeste seltsid, mis täiesti loomulik. Jääks vaid soovida, et praegusel majanduslikult raskel ajalgi ei lastaks pead longu, vaid püütaks näidata, mis on ühel või teisel alal saavutatud. Näitused elustavad tootjais töötahet ja võistlusindu ning see viib meid vastu paremale tulevikule.

Näituse juhatus ja tegelased.

1.—4. septembrini ärapeetava Tallinna põllumajanduse näituse juhatus ja osakondade juhatajad on järgmised:

Näituse üldjuhataja — Tallinna Eesti Põllumeeste Seltsi auesimees Dr. J. Masing, abid — Dr. V. Johanson ja agr. A. Eslas; büroojuhataja — M. Aitsam; kassajuhataja — cand. rer. pol. O. Suursööt; auhindamise üldjuht — agr. A. Eslas; Seltsi esindaja — J. Reintal; valve ja korraldaja — adv. A. Kitzberg, einelaudade kontroll — J. Ploompuu; ehituste ja töödejuhataja — L. Toonvärk.

Osakondade juhatajad on järgmised: üldjuht agr. A. Tealane; põllutöö ja taimekasvatuse osak. juhatajad — agr. A. Johanson ja agr. A. Simson; loomade osak. — konsulendid J. Petter ja J. Utno; käsitöö — pr. S. Eslas; tööstus — agr. H. Hanso'n; põllutöömashinad ja -riistad — J. Pillikse.

Näituse asjaajaja — A. Lass.

Kõikide näituse tegelaste ja tööliste arv, nagu väljapanijad auhindajad, büroo ja kassade tegelased, valvajad, einelaudade personaal, töölisid jne. tõuseb üle tuhande.

Odav näituse külastamine.

Raudteel antakse näitusele sõitjatele edasitagasi pileti võtmisel 20% hinnaalandust. Raudteepiletid tulevad lasta tembeldada näituseplatsil näitusebüroos.

Ühingud, kes korraldavad sõite näitusele, tehku aegsasti ametlik nõudmine näitusepiletite jaoks, gruppidega. Nii saab näituse kassast piletid poole hinnaga, s. o. 25 sendiga.

Põllumehed ja maainimesed, kes organiseerunud ühissustesse, võivad näitusele sõita veoautodega. Autoomanikul tuleb maavalitsusest nõutada sõiduluba.

Tallinna Eesti Põllumeeste Seltsi Põllumajanduse Näitus.

Näituse avamine kell 2 p.

Avamäng: Kaitseliidu Tallinna maleva puhkpillide orkester. Tervitus; Näituse üldjuhataja dr. J. Masing. Avamiskõne: Riigivanem J. Tõnisson. Hümn. Tervitused.

I. Näituse aeg ja koht.

Näitus algab 1. sept. kell 2 päeval ja lõpeb 4. sept. kell 2 päeval 1933. a.

Näitus peetakse Tallinna Eesti Põllumeeste Seltsi näituseplatsil, Kadrioru mererannal. Sissepääs näituseplatsile Narva maanteelt ja Piritateelt. Sissesõit sõidu- ja veoriistadele ainult Narva maanteelt.

II. Näituse büroo.

Igasugust näituse asjaajamist ja teadete andmist toimetatakse Tallinna Eesti Põllumeeste Seltsi büroos, näituseplatsil, kus ta asub 30. aug. alates.

J. Neeser'i & F. Müller'i

villatööstus

Nahavabriku III korral.
Tallinnas, S. Pärnu m 76, tel. 460-84

Ostame piiramata arvul kodumaa lambavillu.

Müüme kõiksugu villast ja puuvillast lõime-, koe- ja tahilõnga, igatseltsi lambavillu ja puuvilla vatti vabriku hinnaga kodu- ja välismaa omi.

Võtame töid vastu kraasimiseks, ketramiseks, korrumtamiseks
Kaltsude ümbertöötamine lõngaks ja vatiks.

Esimese järgu kiire ja korralik töö.

III. Pääsetähed.

Pääsetähtede hinnad on: alaline pääsetäht Kr. 1.50, ühekordne (kõigil näitusepäevadel) 50 senti, õpilase või sõduri pääsetäht 15 senti; ekskursionidel 35 senti igalt osavõtjalt.

Iga väljapaneja saab platsiraha maksmisel hinnata 2 alalist nimelist pääsetähte ilma edasiandmise õigusega ja peale selle iga 30 krooni platsiraha kohta ühe hinnata pääsetähte.

IV. Auhindamise kord.

Auhindamisele kuuluvad väljapanekud, mis üld- ja auhindamise määrustes ettenähtud korra järele on üles antud, üles seatud ja millel on tähtsus Eesti majanduse kohta.

Igal väljapanejal on soovitatav näituse büroost nõuda ja tutvuda auhindamise määrustega. Väljapanekute hindamine sünnib näituse esimesel päeval ja algab kell 1

ÕLLE
ja õlle vahel
on vaks vahet,

seda teab iga

SAKU
õlle jooja

Saku õlletehas A.-S.

Pealadu:

TALLINNAS, S. Kloostri tän. 10/12
Telef. 437-36 ja 437-38

päeval. Auhinnad antakse teada väljapanekutele kaarti-
dega, mis väljapanekute juure terveks näituse ajaks üles
pannakse.

Vormivigade või vahelejätmise puhul võivad välja-
panejad anda kirjalikke proteste näitusebüroosse kuni
2. septembrini kell 8 õhtul. Pärast seda ei võeta auhin-
dades mingisuguseid muudatusi ette.

V Näitusel esinemise kord.

Väljapanekud ja nende asemikud on kohustatud täitma
kõiki näituse juhatuse korraldusi, vastasel korral nad
peavad lahkuma näituselt. Sissemaksetud platsiraha tagasi
ei makseta.

Väljapanekuid valvavad väljapanekud ise või nende
poolt palgatud vahid; peale selle on öövalve näituse juha-
tuse poolt palgatud öövahtide kaudu. Näituse juhatus ei
vastuta asjade rikkimiseku või kadumise eest.

Väljapanekute kindlustamine sünnib väljapanekja omal
korraldusel ja kulul. Kõik väljapanekud ja nende juure
näituse juhatuse korraldusel ülespandud teated ja auhinna-
kaardid jäävad oma kohale näituse lõpuni.

Väljapanekud võivad väljapanekute juure üles panna
ainult näituse juhatuse poolt läbivaadatud teateid. Välja-
panekud ja ehitused, mis ei ole 48 tunni jooksul pärast
näituse lõppu ära viidud, jäävad näituse korraldaja oman-
duseks, kui nende suhtes ei ole teisiti kokku lepitud.

VI Väljapanekute kohaleasetamise kord.

Väljapanekute kohaletoomine ja ülesseadmine sünnib
väljapanekja omal korraldusel ja kulul. Väljapanekud pea-
vad olema ülesseatud 1. sept. kell 12 ajaks päeval. Pä-
rast seda ei lasta väljapanekuid enam näituseplatsile.

Kohad väljapanekute paigutamiseks näidatakse kätte
30. ja 31. augustil kella 3—6 p. l. ja 1. sept. kella 10—
12 e. l. Kohti näitavad kätte osakondade juhatajad, kelle
tunnuseks on punased rinnamärgid.

Näituse juhatus võib ülesantud ja kohaletoodud väl-
japanekuid, mida ta ei pea kohaseks näitusele, jätta vas-
tuvõtmeta ja tarviduse korral piirata väljapanekutele nõu-
tud ruumi.

Väljapanekute, kes omal kulul soovivad elektrivoolu ja telefoniühendust oma väljapanekute juure, teatavad sellest näitusebüroole 2 nädalat enne näitust.

Raudteel suure ja väikese kiirusega toodud väljapanekute tagasivedu on hinnata; selleks tuleb raudtee saatekiri esitada näitusebüroos ja võtta tunnistus näitusel viibimise kohta.

Näituse osakonnad.

I Põllutöö ja taimekasvatus.

1. osakond :
Maaparandus.
2. osakond :
Seemne- ja sordikasvatus.
3. osakond :
Põldtaimekasvatus.
4. osakond :
Heinakasvatus ja karjakoplid.
5. osakond :
Aiavilja-, arstirohutaimede- ja tubakakasvatus.
6. osakond :
Taimekaitse.

II Loomakasvatus.

7. osakond :
Hobusekasvatus. Hobuselaat.
8. osakond :
Veisekasvatus.
9. osakond :
Seakasvatus.
10. osakond :
Lambakasvatus.
11. osakond :
Väikeloomakasvatus: a) kitsed, b) kodujänesed, d) koerad, e) karusnahaloomad.

Estonia all 11

A/S. „OSA“

soovitab SÜGISHOOAJAKS

**ülükonna-, palitu-, kostüümi-
aj kleidiriideid** kõigis koolivärves.

Igasugust **siidi, sametit, tüllakna-
kardlnaid, pesoriet, sitsi** j. n. e.

===== Hinnad võistlemata odavad =====

12. osakond :

Sulgloomakasvatus: a) kanad, b) pardid, d) haned,
e) kalkunid, g) luiged, h) tuid.

13. osakond :

Mesindus.

III Kalandus.

14. osakond :

Kalandus: a) kalapüügi abinõud, b) kalakasvatus,
d) kalasaadused ja nende ümbertöötamise abinõud
ja ained.

IV Masinad.

15. osakond :

Põllumajapidamise riistad ja masinad, põllumajan-
duslikud jõu- ja tööstusmasinad.

TALLINNA

Majaomanikkude Pank

asub Harju 29, teisel korral.

Telefonid:

Juhatus ja asjaajaja direktor — 443-67

Kodune keskjaam — 427-49

Hoiusummad ja laenud

Linnamaksude ja tulumaksu vastuvõtmine

Avatud igapäev kella 9—2.

Pank on asutatud 1924. a., seega töötanud juba 9 aastat

Osakondi pangal ei ole, niisama ei ole pangal midagi ühist teiste Tallinna pankadega, kes kasutavad majaomanike ja kinnisvaraomanike nime.

V Põllumajanduslik tööstus.

16. osakond: Põllumajandussaaduste ümbertöötamine ja ja väljaveo kaubad: a) piim ja piimasaadused, b) liha- asjandus ja sulgloomade kasvatuse saadused, d) põld- taime, puu- ja aiavilja ümbertöötamine ja konser- veerimine, e) kiudainete ümbertöötamine, g) vill ja villa ümbertöötamine, h) nahatööstus, i) väetisained; k) jõusöödad, l) söögi-, joogi- ja maitseained.

VI Metsandus ja turbatööstus.

17. osakond: Metsandus: a) Metsakasvatuse ja metsaku- tamine, b) puutööstus, d) turbatööstus, e) jahipida- mine.

VII Hooned ja ehitused.

18. osakond: Hooned, ehitused, sisseseaded ja ehitus- materjalid.

VIII Kodumajandus ja tegelikud tööd.

19. osakond: Käsitöö: a) naiskäsitöö ja b) meeskäsitöö.
20. osakond: Koduhooldus, majapidamise tarbed ja abi- nõud.
21. osakond: Kodumajanduse tooted.
22. „ Tegelikke tööd võistlused: Kraavika- vamis-, künni-, lüpsmis-, keetmis-, lambaniitmis- ja hobusepuhastusvõistlused.

IX Majapidamised ja asutuste välja- panekud.

23. osakond: Põllumajapidamised.
24. „ Riigi-, omavalitsuse-, ühistegeliste-, selts- kondlike ja õppeasutuste väljapanekud.

X Uurimustööd.

25. osakond: Uurimused: a) katseasjandus, b) kirjandus ja õppeabinõud.
26. osakond: Statistika ja raamatupidamine.

XI Tervishoid.

27. osakond: Tervishoid: a) inimeste tervishoid, b) loo- made tervishoid.

XII Mitmesugust.

28. osakond: Mitmesugused käsitöö- ja tööstuse saadused.

A.-S.
E. M. USVANSKY
JA POJAD

Nahavabrik, toores- ja karusnahkade eksport.

Asutatud 1880. a.

Vabrik TARTUS, Kaluri 45. Telef. 1-22

Osakonnad: TALLINNAS — PETSERIS

Valmistab: talla-, pinsoli-, pastla-, platt-, juht-,
syromet- ja igavärvilist sumadani-, portfelli-,
mööbli- ja moodsais värves **käekoti-nahku.**
Kõiksugu vasikakroomnahku ja rindboks igas
värvis veluur ja belonia, ka saapasääri ja pealis-
nahka.

Eriti soovitame lakk- ja seemisnahku.

Näituse teateid.

Eesti tõugu noorhobuste näitus, pühapäeval
3. sept., näituseplatsil. Korraldab Eesti Hobuste Tõuselts.

Hobuseostjad Rootsist. Saadud teadete järele
kavatsetakse näituselt Rootsi jaoks hobuseid osta, mis
oleks soodne juhus hobusekasvatajatele.

Kõne aiandusest, tegelikkude näidetega, on
näituseplatsil metsanduse osakonnas, taimeaias, 2. sept.
kell 5 p. l. Kõneleb õpet. aednik *E. Lepp*.

Kõne koduümbruse kaunistamisest, on näituse-
platsil, metsanduse osakonnas, taimeaias, rootsi majakõse
juures, pühap. 3. sept. kell 11 e. l.

**Ekskursioon Tallinna parkidesse ja suure-
matesse aedadesse,** korraldatakse näituse ajal, 2. sept.
Kogumine kell 11 e. l. linnas Vüruvärava mäel. Ekskur-
siooni juhivad agr. *E. Lepp* ja metsateadlane *K. Kõrberg*.

Rootsi värvidega värvimise demonstreerimise kohta saab teateid näituse büroost. Seda peaks jälgima iga põllumees, kuna meie põllumajapidamiste hooned kaunistamise ja vastupidavaks tegemise suhtes vajavad hädaliselt värvimist. Nii Rootsi kui Soome värv on selleks väga odav ja otstarbekohane.

Riigi põlevkivitööstuse väljapanekud tutvustavad rahvast taimekaitse ja putukate hävitamise vahenditega.

Auhinna nisukasvatajatele — 50 kr. määras Tartu õllevabrik A. Le Coq. Üldse pakub teraviljakasvatuse-alal nisu-väljapanek huvitavat pilti.

Muusika. Kogu näituse kestes mängib muusika.

Põldviljade väljapanekud.

Näitusel esinevad põldviljadega järgmised väljapanijad: Eesti Aleksandri Põllutöö Keskkool, Olustveres. August Veber, Saku vald, Linsi talu. Mihkel Süslich, Särevere, Kasula talu. Otto Reindorf, Pikva as., Kungla talu. Albert Turvas, Raasiku. Johann Sommer, Rapla vald, Kernu talu. Eduard Bils, Pikavere, Avevõhma t. Johannes Riimann, Kohila vald, Urge talu. Johannes Ruuben, Hageri vald, Adila, Matsoni talu. Kehra riigimõis, Särevere riigimõis. Kaarel Kuuselas, Juuru vald, Kruusi talu. Elsa Rei, Imavere vald, Kadastiku talu. Alfred Veinberg, Rae vald, Vaida, Aru talu. Johannes Landt, Kurna vald, Lehmja, Matsi talu. Hans Sirkel, Jõelehtme vald, Ületee talu. Rudolf Müllerhof, Liigvalla vald. Pello talu. Elmar Marbach, Kloostri vald. Johannes Kullo, Harku vald, Kodasema, Uuesauna talu. Martin Kumm, Rae vald, Vaida, Soovardi talu.

Eestlane tarvitab

P. Kurvits,

majandusminister.

Eesti kaupa.

Eesti tööstus on iseseisvuse aastail elanud üle täieliku ümberorienteerumise, kuna muutunud olukorra tõttu on meie tööstus pidanud kohanema meie sise- ja välis-turu nõuetele. See ümberorienteerumine, mis nõudis võrdlemisi suurt ohvrit, oli jõudmas juba lõpule, kui meie majanduselu ühes kogu muu maailmaga tabas uus katsumiseajajärk ülemaailmlise majanduskriisi näol. Raskused, mida tõi kaasa depressiooniajajärk, annavad end tunda kogu maailma majanduselus, ent eriti valusalt lõikas see meie nooresse tõusvasse ja arenevasse majandusellu. Ettevõtted, mis võitlesid alles sünni ja ümberkujundamise raskustega, pidid tegema läbi uue tugeva tuleproovi. Arusaadav, et see valusalt lõikas kogu meie majandusellu ja üksikud ettevõtted paratamatult selle löögi all pidid varisema kokku.

Ent vaatamata kõigile neile raskusile, on meie tööstus viimaste aastate jooksul teinud edusamme, seda peamiselt just saaduste kvaliteedi tõstmise arvel. Kui varem meie tööstuse saadused siseturul väliskauba kõrval leidnud raske hindamist, siis on viimasel ajal siin märgata tunduvat paranemist. Meie üksikud tööstusharud, nagu näiteks tekstiiltööstus, nahatööstus, paberitööstus jne. valmistavad tooteid, mis täiel määral suudavad rahuldada laiemat ostjaskonna tarbeid. Ainult üksikuid luksusartikleid neil aladel veetakse veel sisse välismaalt, kuna nende järele nõudmine on niivõrt väike, et ei tasu valmistuskulusid. Praegu on nendel aladel meie tööstus erakordsete aegade tõttu kaitstud kõrgete tollidega, kuid näib, et lähemas tulevikus on võimalik meie tööstusel püsida ka tollikaitseta niivõrt, et see võimaldaks saaduste hinda tunduvalt alandada. Esijoonel peaks siin märkima meie tekstiiltööstusi, kes praegu kõrgendatud tollide tõttu on eriti soodustatud seisukorras. Meie tekstiiltööstus peaks olema suuteline võistleva välismaaga ka ilma erilise tollikaitseta, kuna siin on neil kasutada odavat tööjõudu ja looduslikku energiat. Nende edukat võistlust takistab ainult sisseseadete vananemine, mis ei võimalda küllalt

G. BIRK'i

auru-värvimise ja keemilise (bensiiniga) puhastuse tööstus.

Asutatud 1820. a.

Asutatud 1820. a.

TALLINN, Maakri tän. 23, tel. 309-18; Raekoja pl. 13, tel. 429-28

Värvimine, vanutamine, sheerimine, dekateerimine, apreteerimine ja pleekimine. Ülikondade, kleitide, palitute, siidiriiete jne. keemiline puhastamine.

Pressimine Amerika Hoffmann's Methodi masinal.

Töö korralik — hinnad mõõdukad.

TÖÖDE VASTUVÕTMISE KOHAD:

Abja-Paluoja, Raplas, Paldiskis, Risti-Kosel, Riisiperes ja Tallinnas Pikk t. 33.

Vanem tööstus Eestis!

Omab „Grand Prix“ ja 7 kuld-auraha 1904.—1909. a.

produktiivselt töötada. Kuid arvestades sellega, et neil olnud küllalt soodustatud teenimisvõimalusi, ei peaks tegema sisseseadete uuendamine ülesamatuid raskusi, kui see osutub tarvilikuks.

Meie nahatööstus, mis õieti uue tööstusena tekkinud meie iseseisvuse aastail. Sellel alal on saadud rohkesti välistellimisi, mis tõendab, et meie tööstus on täiel määral suuteline konkureerima välismaaga.

Metallitööstuse alal ei saa meie tööstused haarata küll endist ulatust kuna meil endal puudub toormaterjal, kuid et meie tööstused ka sellel alal edu võivad saavutada, kui nad teatud kindla alaga piirduvad ja spetsialiseeruvad. Seda tõendavad üksikud õnnestunud katsed ja mitmed suuremad välistellimised meie firmadele. Küll tuleks aga hoiduda siin liigsest laialivalgumisest ja püüda spetsialiseeruda kindlatele aladele, mis kindlasti annaks paremaid tulemusi.

Eksporttööstustest tuleks esijoones märkida meie paberitööstusi, kes on oma toodangut suutnud tõsta nii kvantitatiivselt kui kvalitatiivselt. Ja kui enne rahavää-

ringu ümberhindamist siin võis märgata toppamist, siis peale vääringu ümberhindamist on märgata uut elavust ja tõusu. Need turud, mis vahepeal ähvardasid kaduma minna, on uuesti võidetud tagasi. Üldiselt võib märkida, et vääringu ümberhinnang on meie eksporttööstusi tunduvalt soodustanud, ja aidanud ummikust välja, kuhu nad olid sattunud meie rahakursi kõrgusele püsima jäädes, ajal, mil teiste maade valuuta nihkus allapoole.

Üheks suuremaks iseseisvusaja tööstuse suursaavutuseks on meie õli- ja põlevkivitööstus, mis on kujunemas suuremaks ja tähtsamaks tööstusalaks, mis ammutab omale tooraineid maapõue varadest põlevkivi näol. Põlevkivi saadused bensiinide ja mitmesuguste õlide näol annavad meie transporttööstusele (autotele ja raudteele) kütteaineid. Samuti annab põlevkivi rohkesti väärtuslikku kütteainet meie tööstustele ja ettevõtetele.

Meie tööstuse nurin kõrge laenuprotsendi üle ei ole kaugeltki selles ulatuses põhjustatud, nagu seda sageli väidetakse. Ka teistes maades ei ole tööstuse pikaajaline krediit palju odavam meie omast. Ainult selle tõttu võib see protsent mõnele üksikule tööstusele tunduda liigse koormana, et meil on ettevõtteid, mille omakapital on liig väike ja selle tõttu liig ohtralt on sunnitud kasutama laenukapitali. Seesuguste ettevõtete tegevust ei saa aga pidada normaalseks, vaid need on erakordsed ja ebaloomulikud nähted. Tööstuse ja kaubanduse olukorra kergendamiseks on kavatsus lähemal ajal laenuprotsenti viia veelgi alla ühe protsendi võrra, kuid kaugemale siin minna oleks raske, kuna see võiks mõjutada hoiusummade liigset väljavalgumist pankadest.

Mis puutub aga meie tööstuse saaduste üldisse menusse, siis võib rõõmustavalt märkida, et siseturul kodumaa kaup ikka enam ja enam on vallutamas turgu. Meie kaup on võitmas tarvitajaskonna usaldust ja järjest tõrjuvad kodumaa saadused välismaa kauba turult välja. Kahjuks on meie kodumaa kaupade propaganda ja reklaam olnud senini liig tagasihoidlik ja sellel alal oleks vaja teha palju enam tööd. On vaja selgitada omamaa saaduste väärtust ja laiemaid hulki teha teadlikuks kodumaa kauba tarvitamise tähtsusest üldrahvamajanduses. Ja kui meie kord jõuame niikaugele, et eestlane tarvitab ainult eesti kaupa, siis võime olla kindlad, et meie tööstuse õitseng on kindlustatud.

„Eesti päev“

Eesti majanduse jõuproov.

Kriisist peame saama üle omal jõul

Keegi ei julge olla praegu prohvet ja kuulutada ette, millal lõpeb majanduskriis, mis luupainajana rõhub kogu maailma rahvaid. Aeg-ajalt ilmneb majanduselus tunnuseid, mille järele on tehtud järeldusi, et kriis on oma haripunktist juba üle jõudnud, kuid kõik sellised tunnused on seni osutunud kas petlikeks või liiaks vähekaaluvaiks kriisitondi lahendamiseks.

Meie majanduse alustugi — põllumajandus — on sattunud kriisi tõttu niivõrd viletsaisse oludesse, et põllumees peab müüma oma saadused ära hinna eest, mis ei kata tootmiskulusidki. Ekspordivõimalused, nii põllumajanduse- kui tööstusesaadusile, on muutunud äärmiselt piiratuks. Igasugu väliskaubandust on takistamas kontingendid, tollimüürid, valuutakitsendused jne. Rahva ostujõud on tunduvalt kahanenud, mistõttu siseturulgi seisukord läheb järjest raskemaks. Mõningad ajutist laadi muudatused paremuse poole ei too üldisse seisukorda nimetamisväärtset parandust.

Kõike seda arvesse võttes, kerkib paratamatult esile küsimus: Kas suudab Eesti rahvamajandus kõigile neile raskusile vastu panna ja omal jõul kriisikeerisest välja tulla? Või on meie majanduse kandevoim juba lõppemas ja meid ootab kokkuvarisemine?

Olgu kõigepealt tähendatud, et rahvamajanduse kandejõudu on majandusteadlaste poolt väga sageli allahinnatud. Tuletame vaid meelde maailmasõja algpäevi, kus majandusautoriteedid kinnitasid, et sõda võib kesta ainult mõningaid kuid, sest moodne majandus olevat niivõrd komplitseeritud, ja tundelik organism, mis pikemaajalise sõja kestes paratamatult kokku variseb ning lõpp on sellega paratamatult sõjal. Meie aga teame, et maailma sõda kestis neli aastat, ja üksikud rahvamajandused oleks võinud pidada vastu veel kauemgi. Nii et maailmamajanduse kui ka üksikute rahvamajanduste keerulise, peene ja tundeliku organismi kandejõud oli siiski palju-palju tugevam, kui seda julgesid arvata majandusautoriteedid. Sama suurt

Rootsi

SKF

kuul- ja rull-laagrid

Müügikohad Eestis :

Tartus : A/S. A. Rosenvald & Co, V. H. Sinisoff.

Rakveres : G. Limberg, P. Falk.

Narvas : N. Mägi.

Viljandis : A/S. A. Rosenvald & Co.

Pärnus : A/S. H. Puls, K. Viks.

Valgas : V. Trauss.

Kuresaares : A/S. K. Bergmann.

Võrus : A. Sibul.

Peaesindus ja ladu : Linke & Martinson, Tallinn,
Vene tän. 11, telef. 432-86,

vastupidavust on näidanud moodne, vabaduse põhimõttele rajatud kapitalistlik majandus praegusel kriisiajalgi, hoolimata kõigist puudustist, mis ta endas kannab. Ja ei oleks kaugeltki olnud kriis nii terav, kui rahvusvahelised poliitikud poleks teinud majandust enda dilletantlikes kätes katsetamisobjektiks. Ongi seepärast viimasel ajal tihtipeale toonitatud, et üks mõjuvamaid kriisilahendamise vahendeid on poliitikameeste eemaletõrjumine majanduselu juhtimisest. Rahvamajapidamisel kui tervikorganismil on omad teatavad eneseaerstimise jõud, akkomodatsioonid ja assimilatsiooni jõud, seepärast on ka tema kandejõud tihtipeale palju suurem, kui seda juletakse arvata, eriti, kui asjale vaadatakse kitsast eramajanduslikust vaatekohast.

Kui asume Eesti majanduse juure, siis peame esmajoones konstateerima, et see on suhteliselt kapitalivaene. Majanduskriis nõuab aga kapitalilt suuri ohvreid, majanduskriis on suur kapitalide hävitaja. Et Eesti majandusel suuri kapitale kriisimoolokile ohvriks tuua ei ole, siis ei ole ka kandejõud sellepoolest just väga tugev. Kuid rahvamajanduse kandejõud ei olene üksnes kapitalidest, vaid palju suuremal määral oma struktuurist, mis pidurdavalt võib mõjuda kriisinähete levimisele, süvenemisele ning teravnemisele. Senise kriisiaja kestel on meie rahvamajandus näidanud, et ta oma struktuurilt omab tugeva kandejõu: on üldiselt tunnustatud, et majanduskriis me võrreldes teiste maadega, ei ole ilmnunud just liiaks teraval kujul. Muidugi suhteliselt. Seda on toonitatud just välismaalaste poolt, kes kohapeal meie oludega on tutvunud.

Nagu juba kirjutuse alul nimetatud, toodab meie põllumees praegu kahjuga — see on niiviisi kogu maailmas. Kuid meie põllupidajal on siiski olnud võimalik kogu oma saaki realiseerida, kuna tema kaasvõitleja Põhja- ja Lõuna-Ameerikas suure osa oma saagist pidi hävitama. Ei ole ka meie tööstuses olnud toodangu vähendamist, tööpäeva lühendamist ja tööliste vallandamist nii suurel määral, kui näiteks Põhja-Ameerika Ühendriiges, Saksamaal või Inglismaal. Tööpuuduse probleem on küll meilgi teravalt päevakorral, kuid mitte kaugeltki selles ulatuses, kui eelpoolnimetatud maadel.

Nimetama peab veel ebanormaalseid krediidiolusid, mis meie majanduse kandejõudu nõrgendavad. On ju tõsi,

Tähtis näituse külastajaile!

Tähepanu!

Tähepanu!

Söögisaal

46 Müürivahe 46

Paremini ja odavamini sööte meil,
kus köök on hea, ning teenimine
kiire ja tasuta.

et teatud määral meie tööstust halvab krediidikitsendus ningapõllumajandust võlakoormatus, kuid ärgem laskem silmest, et neist pole vabad ka teised rahvad. Eriti võiksim nimetada Donau-riike ja Balkani-maid, kus just põllusmajanduse võlakoormatus on märksa suurem meie omast, seega on ka põllumajanduse seisukord seal palju raskem kui meil. Põllumajanduse võlakoorma kergenduseks on meil viimasel ajal rida parandusi tehtud — mõistliku majanduspoliitika abil annaks pehmedada ka tööstuse krediidikitsikus.

Kokkuvõttes, meie rahvamajanduse kandejõud on küllaltki tugev, et omal jõul kriisitulest välja tulla. Ainult meie majandust peaks juhitama asjalikult, kainelt, sihikindlalt, selgejoonelisel, meie rahvamajanduse huvi ning kandejõu kohaselt. Sellest on meil küll palju räägitud, kuid sõnadele on järgnenud vähe tegusid. Meiegi majandust on kipunud juhtima mitte majanduslikel, vaid poliitilisil ja väga sageli just parteipoliitilisil põhimõtteil ning kaalutlusil.

Kas on meie tööstus elujõuline?

Mõningaid mõtteid ja väiteid.

Meie tööstuse silmapaistvamaks osaks on tekstiil- ja puutööstuse-alad. Ja seda kahest seisukohast: suudavad omal alal rahuldada pea kogu meie turu nõudeid ja omavad ekspordis küllalt tähtsa määra selle üldväärtusest. Nii näiteks puutööstuse-alalt meil importi pea sugugi ei ole ja kui ongi mõnes piasjas, siis on see otsene näide meie lohakusest ja ükskõiksusest. On kindel: puutööstuse-alal võib mõnigi leidlik mees omale leiba teenida. Kas näiteks lihtsa ja odava mööbli ehk majapidamises vajalikkude piasjade valmistamisega. Kehvemate ringkondade korterid vajavad hädapärast sisseseade täiendamist ja uuendamist. Viimasena märgitud tarvetealal on veel import, mille asemel õigem küll eksport oleks loomulikum.

Tekstiiltööstuses, meie vanemad ettevõtted, nagu Narva Kreenholmi puuvillamanufaktuur ja kalevivabrik, Hiiu-Kärdla kalevivabrik, Tallinna puuvillavabrik; Narva, Viljandi, Mõisaküla ja Pärnu linavabrikud, on ettevõtted, kes on suutnud endid maksmapanna. Nendele lisaks veel sarnased peen-riidekauba valmistajad, nagu A./S. O. Kilgas ja A./S. „Rauaniit“ jne. võime läbisaada ilma vähemagi impordita. Ekspordiks on mitmed neist ettevõtetest suure eduga töötanud, eriti just linavabrikud. Viimastest on Narva oma kogu produktsioonist kuni 85% välisrule toimetanud. See ometi on saavutus.

Suurema osa oma produktsioonist saadab välismaale ka paberitööstus; lisaks sellele ka tselluloosi eksport, mis meie metsa võimaldanud rahaks teha. Paberi alal peame aga leppima olukorraga, et mitmesuguseid spetsiaalsorte ja luksuskaupa ikkagi importeerime, sest turu väike nõudmine ei võimalda vabrikuid neid toota. Siin peab nimetama ka meie trükitööstust, mis otsene pabermaterjali tarvitaja. Sel alal leiab meil väga palju inimesi tööd ja leiba. Trüki- ja köitetööstus on parima tasu või-

Kreenholmi Puuvillasaaduste Manufaktuuri Osühisus

Asutatud 1857. a

Asutatud 1857. a.

Värtnaid — 500.000   Telgi — 4.000

Vabrikud Kreenholmis, Narva lähedal

JUHATUS :

TALLINNAS, Pikk tän. 68, telefon 426-63

MÜÜGIKOHT :

Kaubandus A.-S. „KREENBALT“, Tallinn,
Suur Karja tän. 13, telefon 425-14.

maldanud; kui seda suudaks teisedki tööstusalad, siis meie tööliskonna ostujõud oleks märksa suutlikum.

Metallitööstus jaguneb väga mitmesugusteks erialadeks ja raske oleks siin pakkuda ulatuslikumad ülevaated tema suutlikusest. Ainult seda olgu öeldud, et jutud, nagu poleks metallitööstus küllalt põhjendatud ja kunstlikult jalulhoitav, on tõepoolest vaid kunstlik meeoleolu tekitamine. Põhjendused toormaterjali puudumisest ja saaduste liig kallist hinnast mitmekordsete vedude tõttu, ei pea paika. On paljugi teisi põhjuseid, mis just soodustavad metallitööstust kõigi ta harudega. Nimetame näiteks kas või seda, et meie tööline saab vähem tasu kui mujal välismaal. Meie tööline aga saab vähema tasuga töötada selletõttu, et tema äraelamise kulud on märksalt odavamad, kui välismaal. See on ainult üks näide, kuid leidub veel palju teisigi põhjusi, milliste ettetoimine siin tülikas.

Paremaks näiteks metallitööstuse reaalsest alusest oleks see, et just viimasel ajal jälle sel alal tööliste arv järjekindlalt rohkeneb. Import metallisaaduste alal aga väheneb sama järjekindlalt. Kui kunagi on tehtud eksisamme ja kahjusid kannatatud, siis ei ütle see veel, et sel või teisel tööstusalal pole pinda.

Keemiatööstus jälle on ala, kus viimaste aastate kestel suuri edusamme oleme teinud. Jätame kõik vähemad erialad ja -harud nimetamata ja tuletame meelde vaid põlevkivi ümbertöötamist, mis on võtnud sarnase kuju, et sellega juba maailmaturul arvestatakse. Siin ei maksa ometi keegi juure, vaid tööstus võistleb suure eduga kivisöe ja naftasaaduste turul. Ja kui tutvume, millisel määral põlevkivi tootmine ja ümbertöötamine meie tööjõule tööd annab, siis näeme alles, kui suur on tema tähtsus meie majandusel. Läheme põlevkiviraiooni, seal näeme, kuidas terved väikesed linnad on mõne lühikese aasta kestes otse kui maa seest kerkinud.

Nimetama peab küll ka põllumajandussaaduste ümbertöötamist ja eksporti, mis annab nii suure osa meie valuutast ja millest nii palju alati juttu. Kuid ei pea ka nimetamata jätma, et palju rohkem siiski ammutab meie põllumajanduse sissetulekut siseturult. Igale olgu tema õige seisukoht, kuid kõige õigem on siiski, kui kõik alad esineksid meie majandusel üheväärselt.

Õigusteadlinebüroo — Tallinn, Viru 6.

Palvekirjad, edasikaebused, nõuanne, nõudeasjad, pärandusasjad, maksudeasjad, abielulahutused ja süüteoasjad. Esinemine kohtus ja asjaajamine ametiasutustes.

Tööstus ei tohi takistuseks olla põllumajandusele, ega ka mitte überpöördukt. Meie rahvamajandus paraneb vaid siis, kui iga ala esineb temale õigustatud osas. On aga tegemist liigsoodustamisega, siis kannatab selle all rahvamajandus.

Igale tema õige seisukoha kätte näitamine ja õiglase olukorra loomine, see olgu juba meie majanduselu juhtide asi.

M. SALM ja E. HORM TSEMENDITÖÖSTUS

Roopa 23   Roopa 23
Telef. 454-37; 448-85

Suurim valik torusi,
ehituskive, põletatud
ahjukive j. n. e.

Hinnad väljaspool võistlust

Tähtis majaomanikele,
ehitusettevõtjaile.

Tulge ja vaadake, külastamine ei kohusta millegiski!

Kuldauraha — I auhind

Lõhkeaineid,

lõhkekapsleid,
süütenõõre,
elektrisütikuid

mäetööstustele, kivimurdudele, põllu- ja metsamajandusele, sõjaväelisteks otstarveteks j. n. e. mureteb korralikult oma tööstusest ja müüb vähemal arvul kohalikust laost odavate hindadega

A.-S. „LIGNOZA“
Katowice, Poolamaal

D. LEBEDEV, Tallinn,
Imanta t. 4. Telef. 461-30

Mägipoegade ema.

V. TATIVSHILI järel.

1.

Koidikul koputas Altsbai Batiri maja uksele. Oli surnute püha hommik. Kedan — suur hundikoer, võttis võõra vastu vihase haukumisega.

Majast ei vastanud keegi. Altsbai koputas uuesti ja hüüdis surutud häälel ukseprakku:

— Batir, ava! See olen mina, Altsbai.

— Kao minu majast, kodutu koer!

Altsbai kargas uksest eemale. Vahepeal vaikinud Kedan hakkas uuesti vihasele haukumele, kord lähenedes, siis jälle taganedes Altsbaist. Ärritatud peni lämbus koeralikust vihast, närtsis maad ja viskles võõra ümber. Altsbai paljastas laia karjase pistoda, lõi sellega huupi koera pihta ja tormas aia poole.

Majauks avanes. Vana Batis astus õue ja nähes haavatud koera, vilistas erutatult, Kedan tegi mõned liigutused, karjatas siis haledalt ja pööras end seljale. Raske tera oli koera selgroo murdnud.

— Ma ei tahtnud tappa koera, — hüüatas Altsbai. Kuid nüüd, Batir, tapan ma ka juhtumisel sinu.

Batir seisis sureva koera kõrval. Hommikudu tõusis üle mägede ning Altsbai kadus sellesse uttu. Ja kui esimesed päikesekiired udu võitsid, nägi Batir Altsbaid kaugel torni varemotel ronimas. Vanamees tõi toast püssi, sihtis kaua ja vajutas lõpuks päästikule. Altsbai kadus varemete varju. Polnud selge, kas ta kukkus kuulist tabatuna või hüppas ise kalju varju.

Mägilaste külas algas laisk talvapäev, Batiri naine tuli paugu peale õue, vaatas rahulikult surevale koerale ja sammus sama rahulikult tagasi tuppa.

. . . Altsbai oli Batiri võõraslaps, tema naise poeg. Naisel oli ka teine poeg Miha. Mõlemad olid tema esimesest mehest ja mõlemad ei teadnud juba lapseaastaist oma isa ega ema. Nad kasvasid üles küla serval vana-

A.-S. „EESTI-AGA”

Juhatus : Vene tän. 11-a. Telefon 441-33.

Tehased : Põhja tän. 5, Miinisadam, telef. 438-96.

Eriala : Hapniku atsetileengaasi valmistamine ja kõikide nende gaasidega seotud seadete ja aparatuuride müük, näit. : sveisimise aparaadid ja materjalid, tule tornide, vedurite j. n. e. valgustuse seaded.

Rootsi karbiit, mark „LJUNGA STJÄRN“
igasugustes tükkides alati saadaval.

Metallide sveisimise kool.

eide Sarra hütis, käisid kaltsudes, toitsid end armuandide ja juhusliku tööga. Mõlemad olid mägilastena vaprad, sihvakad, osavad ja uhked nooredmehed.

Kui Altsbai sai 16 aastaseks ja Miha vaevu 14-seks, nõudsid nad Sarrult, et see ütleks nende vanemad. Mägilane vanemateta pole teiste vääriline. Mägilane peab teadma oma esiisasid — muidu ei kõlba ta ühelegi mägilaste pidustustele,

Keda mälestab ta muidu surnute pühal? Kelle verd ta peab nõudma esivanemate hingede rahustamiseks?

2.

Habibad — Batiri naine, pidi poistele nimetama nende esivanemad. Nii ütles Sarra. Rohkem ta ei öelnud. Ta nuttis ja palus, et temalt ei nõutaks võimatut.

Nädal enne surnute püha viis ta Tioneti laadale 50 mütsikest — kogu oma talvise töö — ja tõi sealt kummalegi poisile pistoda. Käis ka Habibadi juures ja tuli sealt tagasi nutetud silmadega. Pärast kohtas Batir poisse metsas ja ütles: Päevavalgus ei tohi teid näha isegi minu õuel.

— Õelgu Habibad meile meie esivanemad — nõudsid poisid kangekaelselt.

Batir avas padrunivöö ja võttis sealt kaks kuuli.

— Need kaks kuuli annan ma Habibadile. Nad on talle vajalikud kõnelusel teiega.

Poisikesed põgenesid hirmunult Batiri juurest. Nad lonkisid kogu päeva metsas ringi ja õhtuks laskusid jõe jääride, kus kohtasid Lamari — Batiri 13 aastast tütar.

Tormasid tema juurde.

— Lamara — sinu ema teab meie esivanemad. Ni-meta nad meile! Tütarlaps tahtis ära jooksta. Altsbai haaras teda käest, paljastas pistoda ja heitis selle tütar-lapse jalgade ette.

— Minu relv on alati sinu jalgade ees, Lamara!

Tütarlaps punastus. Temaga polnud veel keegi kõ-nelenud kui naisega. Ta langetas pilgu ja jäi paigale.

— Kõnele siis!

— Lase mul minna, Altsbai?

— Sa tahad välja naerda mu relva, — ärritus Altsbai. Tütarlaps hakkas nutma.

— Olete mu vennad . . . nuuksus Lamara.

— Vannume, et saame selleks — tõotasid vennad, mõistes tütarlast võõriti.

— Pole vaja teie vannet, pole vaja — trampis tütar-laps jalgu. Olete mu vennad sündimiselt — kuid olete mu vaenlased verelt.

3

Surnutepüha ööl jutustas Sarra poistele nende mine-vikku.

14. a. tagasi poiste isa ja Habibadi esimene mees tappis oma naisevenna. Keisri valvurid viisid ta ära sunnitööle. Habibad jäi leseks. Kui ka tema meest poleks ära viidud, Habibad poleks temaga ometi elada võinud: mehe kästel oli venna veri, ta oli talle verivaen-lane. Habibadi suguseltsi ei jäänud kedagi, kes oleks võinud tema venna vere eest kätte tasuda. Tema enese peale langes kättemaksmine venna vere eest. Tema venna mõrtsuka lähemad sugulased olid tema enda kaks poega Altsbai ja Miha. Nende soontes voolas isa, mõrt-suka veri.

Külmal tali ööl viis ema nuttes õue oma kaks last, 3 ja 1 aastase, võttis vitsad ja hakkas neid peksma. Lapsed kisasid, kui ema nad vitsstega õuest välja ajas ja värvavad kinni pani,

Keemiatööstus

TH. TIILMANN

Tallinn, Tulika tän. (end. Mayeri vabriku hoones)

Telefon 431-52

Vankrimääre. Roheline seep. Kasekoore
tökat. Hülgetraan. Karbolineum. Laevapigi.
Kingsepa pigi. Pesusooda. Masinarasv
(tavott). Glaubersool. Pesupulber *BONZO*.
Naha ja hobuseriistade määre. Nahamääre
jalgpalli- ja spordisaabastele. Veesaapa-
määre „*HÜLGE*“. Kingakivi „*BLOCK-
BONZO*“. Kingakreem „*BONZO*“ ja iga-
sugust määret eriotstarbekõ valmistatakse
tellimiste peale. Tööstuse saaduste valmis-
tamine asjatundlikul juhatusel tarvitame
ainult kõige paremaid tooresaineid. Kaubad
on vabrikus alati saadaval.

Aug. TANSERI

Suurim fototarvete ladu ja
fotolaboratoorium Eestis.

Vene tän. 7. Telefon 430-98. TALLINNAS.

Sarra tõi lapsed samal ööl oma juurde ja kasvatas nad üles.

4.

Kohtu-uuriija jõudis mägikülla 2. veebruaril 1925. a. Batiri tapmine oli 31. jaanuaril. Mõrva ainsaks tunnistajaks oli Batiri naine Habibad. Kahtlusealusena vangistati Altsbai ja Miha.

Tapetu kehal leidus vaid üks sügav haav.

Noored mehed seletasid kohtu-uurijale :

— Tapsime Batiri armukadedusest meie ema Habibadi vastu. Ta võttis meilt ema ja ei lasknud meid tema juurde.

— Kes teist siis tappis Batiri ?

— Meie mõlemad.

— Kuid laibal on vaid üks haav.

— Meie teatame sulle, uurija, et tapsime mõlemad.

— Kes oli tapmise juures ?

— Meie ema Habibad.

Habibad langes uurija ette põlvili :

Ära nõua mult mingisugust tunnistust — nuuksus ta. — Minu elus on olnud kolm inimest, kelle eest olin valmis elu andma. Minu esimene mees, keda saadeti sunnitööle ja mu kaks poega, Altsbai ja Miha. Armastasin neid südame verrega, kogu oma olemusega. Mehe võttis minult keisri seadus, mu kaks poega — mägilaste seadus. Mägilaste seaduse järele ei tohtinud ma omi poegi armastada. Tee nendega, mis tahad. Kuid ära võta emalt viimast, ära sunni ühte neist ohvriks valima

. . . Kuid veel enam, palun sind : lase nad mõlemad vabaks ja võta minult kõik, mida nõuab seadus.

Nalja pomme.

Aga sööb ikka veel...

Väike tüdruk toob supiköögist haigele emale süüa.

— Laps, ütleb supiköögi juhataja, sinu ema on ju jälle terve!

— Jah, seda küll, vastab väike tüdruk, aga sööb ikkagi veel.

Daamide eesõigus.

Proua reisijale: „Hra doktor, kas Aafrikas naised ka nii meeste ikke all elavad, nagu siin?“

Reisija: „Ei, proua, seal on neil ka mõnesugused eesõigused.“

Proua: „Näiteks, missugused?“

Reisija: „Võidupidudel süüakse naised alati enne ära, kui mehed.“

Laiskus.

Isa: „Ma ei saa aru, kuidas võid olla nii laisk. Minule on töö siin maailmas ainukeseks lõbuks.“

Poeg: „Jah, isa, kuid me ei ela maapeal ainult oma lõbuks.“

Eriteadlanna.

Maamees tõi linnast töötü neiu karjaseks. Saadeti ta lehma lüpsma ja pingikene anti ühes kuhu istuda. Mitme tunni möödudes läks peremees vaatama, kuhu tüdruk nii kauaks jäi. Näeb, tüdruk seisab lehma man, pingike selle saba taga ja hädaldab:

„Seda lehma ei saa lüpsa, ei istu teine pingi peale.“

Proua.

Sännasse toodi Kongota vallast ühte tallu noor proua. Ja kui proua oli niikaugele saanud, et võis armulikult üle lauda läve astuda, küsis jõllissilmi teenijalt:

„Mis loomad need sarvede ja sabadega on?“

„Lehmad ja pullid“, vastas teenija.

Vanim pealinna
kondiitriäri ja kohvik
H. FEISCHNER

Harju tän. 45. Telefon 445-00.

Tordid
Koogid
Küpsised jne.
ületamata headuses.

Tortide tellimised täidetakse igal ajal täpselt.

„Oi, meil on isegi pulle. No küll need peaksid piima andma. Tüdruk, lüpske mulle pulli piima.“

Neidis püüdis küll häbelikult vastu vaielda, ent proua läks tõreledes üle õue:

„Tema ei lüpsa pulli, laseb sel piima müratama.“

Uudishimu.

Eva on viie aastane ja tal pole suuremat lõbu, kui vaadata pilte moelehtedest. Hiljuti sattus ta kätte kompvekivabriku katalog, mille kaanel oli väike Amor, viigilehe asemel kaseoks.

„Tädi, anna mulle hõõrumiskummi!“

„Jah, mis teed sa sellega?“

Sekund vaikust. Siis veidi viivitades:

„Oh, ma tahan hõõruda ära selle kaseoksa, tahaksin teada, kas ta on poiss või tüdruk.“

Kala.

„Kas sellest kalast jätkub ka neljale inimesele?“

„Aga kindlasti, proua! Kui te ei söö teda päris ära, siis jääb koguni õhtukski midagi järele.“

Restoran-Kabaree-Dancing

„MUST KASS“

Merepuiesteel

on Tallinna parimaks lokaaliks
ja mugavamaks meeleolu loo-
— mise kohaks. —

Hea muusika.

Parim köök.

Restoran

„PIRITA“

Endline Petersen, PIRITAL.

On oma loodusliku ümbruse tõttu
kaunimaks väljasõidukohaks kõigile

näituse külastajatele.

Hm!

„Ma kirjutan nüüd följetone. Kaks senti rida. Ja mis teete teie?“

„Ma kirjutan poliitilisi artikleid, kolm kuud rida.“

Kuldseid tõeeteri.

Kogu maailm on kui armastuse pidu. Armastusest võrsus maa, armastus hoiab teda, armastusele hingab ta ja armastusega lõpeb ta. Rabindranat Tagore.

*

Käi oma eluteed, käi oma hinge janu järele — see on su õnn — niipalju kui sa seda endale muretseda jõuad. R. Roht.

*

Kuskil ei või aus inimene nii vaba ja õnnelik olla kui vabas põllumehe seisuses. C. R. Jakobson.

*

Õnnelik on inimene üksnes siis, kui ta on noor — vahva on inimene, kui ta julgeb elu't oma osa võtta täiel määral. Joh. Linnankoski.

*

Kui sageli minnakse ellu, et võita maailma, enam juhustel aga lastakse end pea võita mõnel pisikesel tüdrukul ja rakendada abieluvankri aiste vahele.

Ei. Ellor.

*

Nai tütarlaps, keda sa armastad ja nädali pärast ei sisenda ta sinusse rohkem vaimustust, kui taldreku täis pannkooke. B. Shav.

Rahvaste vanasõnu.

Kes räägib tühja juttu sulle, see räägib ka sinust
kasama. (Hispaania).

Hobust hinda kuu aja, naist aga aasta pärast. (Tsehhi).

Hea vastaja on see, kes teab, mil teha lõpp. (Itaalia).

Kui keegi ütleb, et oled purjus, mine kohe voodisse,
kuigi tead ise, et oled täiesti kaine. (Serbia).

Kuigi vaenlane on sipelga taoline, arvesta temaga
kui elevandiga. (Türgi).

Kaste sipelga-pesal on veeuputus. (Persia).

Väike vend on uhke kõrvitsa otsaski. (Ungari).

Suudle kätt, mida sa ei suuda maha lõigata. (Af-
gaania).

Raamat on nagu tore lilleaed taskus. (Araabia).

Viin ei pane kedagi purju, inimene ise paneb end
täis. (Hiina).

Igatüks teab, kust ta maja läbi jookseb. (India).

Aeg on raha. (Ameerika).

Eduard Tõnisson

TALLINN

KUNINGA 9.

TEL. 445-66.

HARJATÖÖSTUS

Asutatud 1870. a.

HARJAD, PINTSLED, NAHK- JA KOOKUSJALAMATID.

VILDIVABRIK

Asutatud 1921. a.

VILTSAAPAD, TOAKINGAD, SADULA-, RANGI-, TEHNILINE-,
EHITUSE- J. N. E. VILT.

MÜÜK SUUREL JA VÄIKSEL ARVUL.

Ostan jõhvi, lambavillu, harjast, looma- ja vasikakarvu.

Kui Kaldremaa-Jaak

Näituse veste. | näitusel käis.

Kaldremaa-Jaagul ei olnud und, ta ei saanu enam magada. Varem sai küll, kuid laulupeost saadik polnud enam und. Mitte, et ta varemgi suur unimüts oleks olnud, kes rohkem magab, kui käsa liigutab — ei, seda mitte. Ta tegi tööd töö ajal, ja sõi söögi ajal, kuid puhkuse ajal ei läinud silmad enam kinni. Ja selles oli süüdi see pagana laulupidu . . . Ka mitte just laulupidu, vaid naabriperemees Altvälla-Jüri.

See ju suur seltskonnategelane ja asjamees ning puha. Tema organiseeris suure ühissõidu laulupeole, kuhu liitus ka Kaldremaa-Jaagu ainus tütar ja varapäria Liisi. Jaak oli küll vastu sellele sõidule, et mis noor inimene — tütar oli 28 aastat vana — läheb laia ilma ju suure linna peale välja. . . Kes teab, mis kõik võib juhtuda, ja näe, oligi ära juhtunud . . .

Kuid räägime järjekorras. Nii, et tütar Liisi valmistas laulupeole sõitma ja isa oli sellele vastu, kuid ema, perenaine Liis, nagu teda peale tütre kõik nimetasid, oli tütre sõidukavatsusega nõus ja Jaagul ei jäänudki teist teha, kui järgi anda. Aga oleks asi sellega jäänud!

Liisi tuli laulupeolt tagasi, et kavatseb ahielluda. Kui isa seda kuulis, kohmas ta: „Noh, kellega siis?“ Liisi muigas: „Ei kellegi muuga, kui Taevere valla Kõrgemäe noore peremehe Juhan Kõrgega.“

„Kus sa sihukesega tuttavaks oled saanud? — ja kas sa tead ka, et, Taevere on kroonu vald. Seal ju puha hingemaa-mehed . . . ei minu tütar sihukesele lähe!

„Minu tütar vist küll läheb“ — arvas kõrvvalt perenaine Liis kaunis teraval toonil. „Kas sa seda tead ka vanamees, et Liisi on juba 28 aastat vana? — lõpetas ta paljutähendavalt oma kõne.

„Olgu 280 aastat vana, aga kroonuvald jääb kroonuvallaks. Seal pole ühtegi pärisostu-peremeest . . . kõik puha hingemaa-popsid! Ja õiget maadki pole seal; aiva soo ja liivasoss . . . Seal on kõik ühed näljarotid.“

HOTEL DU NORD

Luksuslik rootsi eine

kella 11–2 p.

Lõunal ja õhtul mängib

Hubert Anton

Kuldne salong

hea meeleoluga

Priima köök

„Ei minu Juhan küll näljaroti nime pole väärt, ega teeninud,“ lausus Liisi kindlalt.

Sarnane oli esimene kõnelus peale laulupidu. Aina üks seletamine kestis päevast päeva. See võttis Kaldre-maa-Jaagult unerahu ja vaevas kui paise õrnal kehal. Istudes ja lamades ta järjest end kehitas.

Kui nüüd Tallinna sügisene näituse päev lähedale jõudis, siis organiseeris Altvälja-Jüri ühissõidu näitusele. Siis hakkasid naine ja tütar temalegi nii veeri-ääri mööda soovitama Tallinna sõita, et lahutab meelt ja laiendab silmaringi. Altvälja-Jüri oskas seda seletamist veel kõige paremini. Jaak isegi ei osanud suuremat selle vastu rääkida ja nõustus sõiduga.

Kui ärasõidupäev käes oli, andis Jaak naisperele veel viimased näpunäiteid ja tõttas meierei juure, kust veoautoga raudteejaama poole sõit lahti läks. Sõit jaama ja raudteega läks libedasti, sest omaküla meestega oli mõnus juttu vesta, ja kõik asjaõidused piletitomuretsemi-seks, konduktorile esitamiseks jne. seda toimetas Altvälja-Jüri.

Kõige vanem ja valikurikkam
matmisetalitus

A. MELDORF

TALLINN — Väike Tartu mnt. 1.
Kõnetraat 463-33

Soovitame mitmesuguseid hauariste, plaate, pinke jne. mis kõik on valmistatud vastupidavast materjalist Suurimas valikus alaliselt ladus MÜÜGIVALMIS PUUSÄRKE

Pühapäeviti kõnetraat 460-92

HINNAD ODAVAD

Tallinna saabudes, otsiti üles ühiskorter, pesti näod tolmust, söödi ja hakati näitusele kõmpima. Oi, kõik oli uhke ja tore, ning mis peasi — väga õpetlik. Seda Kaldremaa-Jaak mõistis; polnud ta ju mitte tuima mõistusega, ainult vähe jonnakas. Nagu näiteks tütre mehelemineku asjas, kus ta väitis, et ei luba Liisit kroonuvalla popsile.

Näitusel huvitas teda kõige rohkem maaparanduse osakond; peale selle veel majapidamiste väljapanekud. Viimastega võis ta võrrelda oma ja naabrite ning teiste tuttavate talu majapidamisi ja võrdlusi teha.

Kõigist kõige rohkem meeldisid talle kellegi Aleksandri valla taluniku Juhan Kõrge talu „Mäe“ väljapanekud. Nagu esitatud materjalist nähtus, pidi see varem väga armetus seisukorras olema: põllud vesised, soised, kõrgemad kohad liivasoss, mis õieti kunagi õiget vilja ei anna.

Väljapanekutest paistis aga haruldane eeskujulik talu: kõik ta põllud, hooned, loomad, sisseseaded jne. see pais-

SAVOY

ainus pabeross
vana hinnaga!

25
tk.

20
senti

Headus
muutmata!

nagu mõnes mõisas vanasti. Noor peremees ise oli oma väljapanekute juures ja andis ladusalt kõige kohta seletust. Kui ta veel esitas taluraamatupidamise talituse andmed, mille järele ta talu üsna ilusat puhaskasu andis, siis jäi ta imestuse pärast tummaks.

Mees nähti Altvälja-Jüriga hästi tuttav olevat. Tema endalegi paistis, nagu oleks ta seda nime Johan Kõrge, enne kuulnud, kuid ta jättis juurdlemise ja andus näituse vaatamisele. Näituse puhvetis pudeli õlle taga istudes, — seal olid ka teised omaküla inimesed, Altvälja-Jüri ja uus tuttav Kõrge — nagu kogemata, küsis Jaak viimaselt, et kas see on veel poissmees. Kuuldes jaatavat vastust, lõi talle imelik mõte pähe, kuid Jaak pomises: „Ah, naiste asi, mis mina . . . ?“

Korraga selgus jutuajamisel, et Kõrge kavatses nii kogumaaga tutvumise mõttes sõita ühes Kaldremaa-Jaagu, Altvälja-Jüri ja nende seltskonnaga. Loomad ja muu kraam toimetavat ta teenijad muidugi kodu. Olla nagu tahtmine veidi huvireisi teha ja tütarlapsi vaadata. Jaak leidis selle vägagi õige mõtte olevat.

Nii läkski, nagu kavatsatud. Koju jõudes tahtis Kaldremaa-Jaak võõrast kohe omale külaliseks, kuid viimane läks ühes Altvälja-Jüriga ja lubas õhtuks selle seltsis „Kaldremaale tulla. Jaagul oli koju jõudes esimeseks asjaks seletada, et õhtul tulla külaliseks noor Aleksandri valla peremees, kes Liisile meheks kui loodud! Kui Liisi nüüd ka õnnesarvest kinni ei kakkavat, siis ei sündivat seda enam eluilmaski.

Tarvitage
Shokolaadi- ja kompvekitööstuse

„SOLIID“

saadusi

Alati uudiskaubad
Soodsate hindade
tõttu kaupmeestele
kõige kasulikum
ostukoht.

Saadaval igalpool.

Tööstus ja ladu: **Tallinn, Kopli tänav 36.**

Telefon 438-30.

Jõudis õhtu mida Jaak nii kannatlikult ootanud. Tulidki võõras ja Altvälja-Jüri. Teretamisel juhtus aga midagi imelikku, mille kohta Jaak esimesel hetkel seletust ei leidnud: enne kui Liisi ja võõras üksteisele sõnagi oleksid saanud öelda, haarasid mõlemad vastamisi ümberkaela ja suudlesid.

Mis see siis on? „sõnas ta“ näiliku tusaga.

„Mis see on?“ Kes see on? See on minu Juhan!
— hüüdis Liisi läbi naeru ja nutu.

„Sinu Juhan? Missugune?“ küsitles Jaak uuesti?

„Eks ikka Taevere „Kõrgemäelt,“ seletas nüüd Altvälja Jüri.

„Kuidas nii?“ õiendas Jaak „ta on ju Aleksandri vallast“.

Nüüd seletas Juhan ise:

„Eks Aleksandri vald ongi Taevere. Vanasti nime-
tatud Taevere vald keiser Aleksander I-se mälestuseks

Nõudke igal pool

TÄRTU ÕLLETEHASE

„LIVONIA“

Pilse ni, Müncheni **õlut** *m õ d u, limonaadi*

Eesti õlu kodumaa otradest.

Pärnu Linatööstuse A/S.

Pärnus, Rääma tän. 38. Telefon 125.

Suured ja täielikumad linaketramise-, kudumise-, pleegitamise-, värvimise-, villakraasimise-, ketramise-, kalavõrgukudumise-, võrgulõnga- ja nõörivabrikud.

Näitustel kõrgemad auhinnad (Grand Prix).

Vabriku kauplused Pärnus:

1) Jänesselja tän. 11. 2) Vee tän. 9.

Telefon 186.

Laos müügivalmis: Mitmesugust linast pesuriidet, käsiheriidet. Läbilinast ja poollinast lillelist ja ruutmustritega pleegitud, pleekimata ja värvitud laudlinu, käterätiku- ja päevatekiriideid. Lõngu, niite, kalavõrke puuvilla- ja kanepi-:— lõngadest, mitmesugustes jämedustes nõöre ja köisi. :—:

PÄRNU LINATÖÖSTUSE A/S.

ümber. Paberites tarvitati seda nmetust, rahvas aga ei loobnud Taevere nimest“.

„Aga“ — Jaak õiendas veelgi: „teie talu nimi on ju Mäe“, mitte „Kõrgemäe“.

„Jällegi samasugune lugu“. Paberites igalpool „Mäe“, rahva suus aga „Kõrgemäe“.

„Ah, nii . . .“ nõustus nüüd Jaakki. „Aga . . . aga . . . see imelik kokkusaamine ja tutvumine . . . Ses kõlab nagu muinas juttus“ . . .

„Ah, ise“, lausus jälle Liisi: „ära nii väga imestagi; see kõik on kokkumäng. Mina, Juhan, Altvälja-Juri ja ema, oleme seda plaanlikult nii seadinud“.

„Tõesti!“ imestas Jüri. „Kuidas oli see võimalik?“

„Üsna lihtsalt — postiga, kirjateel . . .“ seletas Liisi.

„Seda see post käib nüüd igapäev, et hea oleks sarnaseid asju organiseerida“, pahandas Jaak naljatoonil. „Kuid, mis hästi, on hästi ja sellepärast istume lauda“, lõpetas ta.

Et kõik tõesti hästi läks ja lõppes, selleks pole vist rohkem tõendust tarvis: Kaldremaa-Jaak sai nüüd jälle magada.

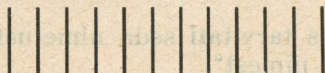
Lõbusat ajaviidet.

Ka kõige lõbusamas seltskonnas ning huvitavamal rahvakogumisel tekib sageli igavaid, tühje vahemikke. Nende vältimiseks pole alati sobiv lugemine, pole ju kerge kaasas kanda, ega leidu ka alati vajalikku lektööri. Sarnasel juhul on ikka tere-tulnuks igasugused pisut peamurdmist nõudvad „aju-pähklid“ ja ülesanded, millistest mõned allpool esitame näituse külastajatele võimalikkude „tühjade hetkete“ veetmiseks.

1.

Geniaalne lambur.

Shveitsis mahutas mägestiku lambur oma lambad ööseks redelitest (väravatest) moodustatud aeda. Tal oli 50 lammast, millistele aia tegemiseks vajas 10 redelit, kus juures tal 2 redelit tagavaraks jäi. Seega oli tal kokku 12 redelit nagu joonisel näha:

Varssi aga kasvas lammaste arv 100 ja aia tegemiseks oleks vaja 20 redelit, kuid oli ainult 12. Lambur aga oskas 2 tagavara redeli abil ehitada täpselt kaks korda suurema aia, kui oli esialgne.

Milline oli esimene, milline teine aed?

Parimaid krohvmatte

**Näituselt kuld- ja
hõbeaurahad —:**

sise- ja väliskrohvimiseks
ostate kõige soodsamalt ::

Tallinn, Viljandi t. 9

Tel. 455-41

P. M. PRICK

Suures valikus igasugu kodu- ja välismaa riidekaupu

Alati saadaval: NAISTERAHVASTELE plüüshi, mantli-, kleidi- ja pesuriideid. Kõiksugu siid-, poolsiid- ja puuvillaseid voodririideid. Crêpe de chine'i ja crêpe georgette'i. MEESTERAHVASTELE igaks hooajaks ülikonna-, palitu-, püksi-, pesu- ja igasugu voodririideid.

Müük suurel ja väiksel arvul.

Inglis magasin H. GUTKIN
Tallinn, Viru 4. Kõnetr. 436-46

2.

Jagage rätik.

Sauemäe Maret kasutas näitusepäevi, nagu kunagi hoolas perenaine, et ostis koju jäänud neljale väiksele tüdruku-pirtsule linna kingituseks ja näituse mälestuseks suure, täiesti nelinurkse siidirätiku. Kodu jõudes aga algas jagelemine. Iga tütar tahtis saada rätikust samasuure tüki kui teisedki, kuid tükis pidid siis olema kõik neli mustrikuju. Pärast pikka sekeldamist lahendaski perenaine keerulise probleemi. Kuidas teeksite teie seda?

○	—	+	×
+	○	+	○
—	×	○	—
+	×	—	×

3.

Olete tähpanelik.

Teatavasti nägi Piibli Vaarao unes, et Niiluse jõest tulid välja 7 kõhna lehma ja sõid ära 7 rammusat lehma, kes olid kaldale varem tulnud. Mida unenägu tähendas, seletas Vaaraole toleaeagne „hiromant“ Joosep, kel mäletavasti olid pikantsed seiklused proua Potivariga. See on endast kõrvalise tähtsusega, kuid äsja läbistas ajalehti teade, et on leitud teadlaste poolt, kes sooritasid kaevamisi Niiluse ääres, huvitav leid — 7 lehma luukere. Nüüd on teadlaste keskel pubkenud kõvad vaielused, kas luukered kuuluvad kõhnadele või rammusatele lehnadele? Mis arvate teie?

O/ü. „ALKO“

---

soovitab alandatud hindadega kõrges
headuses ja suures väljavalikus

DESSERTVEINE magusaid, hapuid,
magushapusid

UUDISSORDID :

VERMUT-VEIN, PARISEK.

Lauaveine punaseid ja heledaid **Vahuveine.**

LIKÖÖRE JA NAPSE

50 liiki.

BRANDY, ESTONJAK

eht prantsuse cognaci lisandusega kuni 75%.

TEHASED :

Viljandis, Lossi tänav 34, omas majas, telefon 23

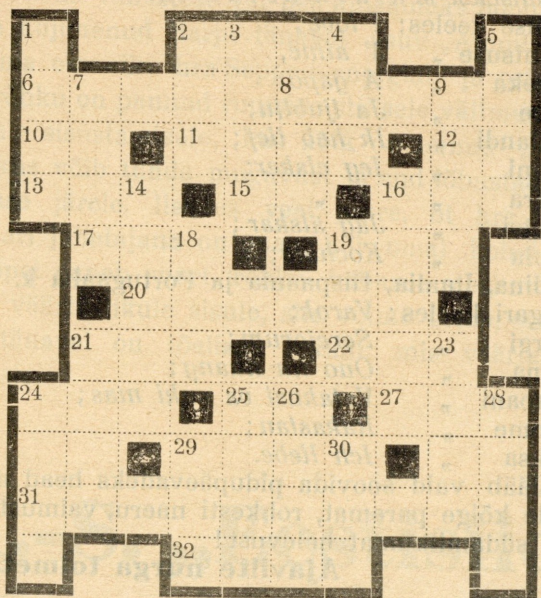
ESINDUS ja LADU TALLINNAS :

A.-S. Kaubamaja „ESTIKA“, S. Karja tänav 20
telefon 447-67.

Kuidas seda teha?

Kraadepoiss Siki elas Näituse eel, enne kui sai Si-nilepa peremehele vaskuuri kaela määrada, raskeid päevi. Isegi paberossi põud oli. Hädaga korjas ta õhtuti Kadri-orust paberossi otse ja kombineeris neist omale suitse. Igast 4 „konist“ valmistab poiss ühe paberossi, mitu pabe-rossi võiks ta valmistada 16 „konist“.

Ristsõnad.

Põikread: 2. Järv P.-Ameerikas. 6. Saar Austraalia saarestikus. 10. Noot. 11. Kett. 12. Noot. 13. Asi. 15. Mitte 16. Mehe nimi. 17. Ehe. 19. Kinnituselts. 20. Sõjaväeline ettekanne. 21. Riide „nuhtlus“. 22. Niit. 24. Küsimus. 27. Tiitel. 29. Vana eesti jutustus. 31. P. Am. Ühendriikide pealinn. 32. Hüüe sõidul.

Püstread: 1. Heleda vastand. 2. Perekonna liige. 3. Hoone maal. 4. .... lugu. 5. Ühe kirjaniku eesnimi. 7. Talispordi ese. 8. Pahempoolne politikategelane. 9. Naise nimi. 14. Kreeka armastuse jumalanna. 16. Mõiste muusikas. 18. Avar. 19. Balti .... seadus. 21. Vasak Võru murdes. 23. Ettekanne (0—00). 24. Tallinna suurim schokoladivabrik. 25. Üksnes meestel. 26. Tulemägi Itaalias. 28. E. Zola romaani pealkiri. 29. Soome kirjanik, 30. Sidesõna.

Ma armastan.

Seda oskate kõik öelda, mu preilid ja härrad, kuid, on kahtlane, kas näituse rahvamurru virr varris üksnes selline eestikeelne õrnemate tundmuste avaldamine alati sihile viib, sest millegagi pole garanteeritud, et mõni eesti poiss või neiu ei kaotaks südant juba esimesest pilgust mõnele veetlevale välismaalasele. Niisuguseks korraks esitame selle hädavajalise väljenduse mitmesteistkümnes tõlkes lootuses, et neist piisab Tallinna juhtuda võivatele välismaalastele tarvilisel korral oma intiimima väljendamiseks. **M a a r m a s t a n o n :**

Inglise keeles:	<i>I love ;</i>
Prantsuse „	<i>J' aime,</i>
Greeka „	<i>A gapo ;</i>
Vene „	<i>Ja ljublju ;</i>
Hollandi „	<i>Ik heb lief ;</i>
Daani „	<i>leg elsker ;</i>
Norra „	„
Rootsi „	<i>Jag älskar ;</i>
Poola „	<i>Kocham ;</i>
Ladina, Itaalia, Hispaania ja Portugaalia k.	<i>Amo ;</i>
Ungari keeles :	<i>Varok ;</i>
Türgi „	<i>Serejorum ;</i>
Hiina „	<i>Ouo hu huang ;</i>
Jaapani „	<i>Vatakusi va suki mas ;</i>
Soome „	<i>Rakastan ;</i>
Saksa „	<i>Ich liebe.</i>

... Jääb vaid soovida pidupäevadeks head meeleolu, ja kõigile kõige paremat, rohkesti naeru, vaimustust, ühesõnaga: südamlikumat helevust!

Ajaviite nurga toimetaja.

Kõige suurem Eesti valmisriiete-äri on

PEETER PÕDER

Tallinnas, Kullasepa t. 16. Telefon 429-31.

Alati saadaval sures valikus naiste ja meeste valmisriideid. — Tellimiste vastuvõtmine.

Hinnad kõigile soodsad !

Meie lokaalidest.

Külastage „Ampiir’i“.

Et meil vähe lokaale oleks, seda küll öelda ei saa, aga et meil häid lokaale vähe on, seda võime julgesti öelda. Üheks vähestest või pea ainsamaks noobliks lokaaliks on kujunenud Harju tänaval asuv „Ampiir“ ja seda just tema omaniku hra Seppeli energiale ja oskusele, kes suurt rõhku on pannud ruumide stilsele välimusele, nende väärikale sisustamisele, mis kõik on teinud „Ampiirist“ koha, kus võib tunda mugavust ja end lõbustada päevase askelduse järele, lisades veel juure, et hra Franzesco veinibaari juhatajana on enam kui omal kohal, nii, et hra Seppel paneb suurt rõhku kabaree eeskava tuumakale ja väärtuslikule sisule, siis võime öelda, et „Ampiir“ Harju tänaval on tõeliselt lokaal, mis väärikas ühele pealinnale.

A.-S. „Eestisiid“

on meil üheks elujõulisemaks ettevõtteks, kes järjest võidab ikka rohkem ja rohkem ostjaid ning kaubatarvitajaid. Ettevõtte omab ketruse- ja kudumisetehased, milleste toodangu saadab müügile oma kaubandusosakondade-magasinide kaudu. Kauplustest, mis on ühtlasi tehaste ladudeks, sünnib müük niihästi suurel kui ka väiksel arvul. Ladud-kauplused on seni olemas Tallinnas, Tartus, Narvas, Viljandis ja Petseris. Kudumistööstus töötas algul firma k/m. TEKLA all, alustades oma tegevust 1925. aastal.

A/S. „EESTISIID“

Pakub oma vabriku ladudest :

Tallinn, Viru tän. 14, telefon 447-87.

„ Laadaplats nr. 70.

Tartu, Aleksandri tän. 6, telef. 1-95.

Narva, Peetriplats nr. 1.

Petseri, Turuplats nr. 17.

Viljandi, Tartu tän. 1-a, telefon 30.

Siidi, poolsiidi ja puuvillaseid riideid.

Trükitud kaupa ja mööbliriideid.

Käesoleva sügishooaja uudiseid !

Ketrusetööstus alustas tegevust 1931. aastal. 1. veebr. 1932 ühendati mõlemad tehased firma a/s. „EESTISIID“i all. Peab ära märkima, et ketrusetehase sisseseade on kõige uuemalaadiline, olles enesest tehnika viimane sõna. Tehastes valmistatakse mitmesuguseid siidi, puuvillaseld ja villaseid kangaid, kus rõhku on pandud toodangu headusele ja odavusele. Kudumistehastes on eriline osakond kõrgesordiliste mustritega mööbliriide valmistamiseks oma keldratud lõngadest, parimate välismaa proovide järele.

Kuna valmistamisel kasutatakse eriliselt kõrgeid puuvillasorte, siis ületavad valmistatavad mööbliriided vastupidavuselt kaugelt välismaa omad, kus sageli kasutatakse materjalina vaid jäänuseid.

Tehased töötavad kahe vahetusega, andes tööd ja leiba ligi 300 inimesele, lisaks veel 40 ametniku ümber.

Põhikapitali omab a/s. „Eestisiid“ praegu 200,000 krooni.

Sinilepa peremehe auhinna-vasik.

Veste.

Nagu ehk lugupeetud lugejad juba teavad, on Sinilepa talu üks suuremaid ja jõukamaid Lõuna-Eestis. Talu evib hästi haritud põllud, kõiksugused vajalised masinad ja korralikult ravitud kärja. Mis seni aga ehk ametlikult ei lasknud rääkida Sinilepast kui eeskujulikumast talundist, oli asjaolu, et karjal puudus igasugune sordi-puhtus ning, et ükski selle talu sõra- ja sarvekandjaist polnud näituselt koju toonud ainustki diploomi ega metall-medalit.

Mullune sõit põllumajandusliku ekskursiooniga narbermaakonna parematesse talunditesse, kus seinad otstapitseeritud olid kiituskirjade ja diplomidega, panid Sinilepa vanaperemehe Joonase mõtlema.

— Kuramus, arvas ta, kas siis mina ei jõua muretseda oma talule lojuseid, kes nopiksid aurahasid ja kiituskirju? Olen ma siis oma vara juures niisugune näss, kelle talu laudas üksnes sellised elukad vedelevad, kelle võimed piirduvad piima andmise ja sõnniku produtseerimisega?

Ilma, et Joonas oleks sellest kõnelenud oma küljeluule või tütrele Hellale ja selle kiriklikult laulatatud mehele Vldrikule, kellel rendil oli tegelikult Sinilepa talu, sõitis ta ühel varasel hommikul õueväravast välja ja jäi kadunuks terveks päevaks. Olgugi, et oli just pakiline töö hooaeg, mil tavaliselt Joonasele meeldis viibida tööde juures, et praalida, kiirustada ning aiva õpetada peret.

Kui ta lõpuks saabus hilisõhtul murule — pere magas juba — siis äratas perenaise üle vankri põrina ja hobuse puristamise võõra veise metsiku võitu, igatsev müügitimine.

Vanaperenaine äratas tütre Hella mehe hõlmast:

— Hella, kähku, kellegi võõrad loomad on uss-aias*)! Polnud tühtegi nii. Vana Joonas seisis muheleval

*) Uss-aed, õue (Võru murdes).

näol, hõiskavate silmadega nagu lahingu võitnud Suurov vankri pära juures, patsutas suurele, kondikale kirjutkarva anglerile turjale ja kõneles:

— Kae sa sunnik, et mõne aasta pärast on mu karjamaa täis puhastverd anglereid ning pea meeles, su esimene poeg peab Tallinna näituselt noorkarjale määratud eriauhinna tuleval suvel ära tooma!

— Mis veis see siis on? küsis vanaperenaine.

— No kas sa ei näe, et angler, puhastverd angler, — vastas Joonas.

— Angler? Mis asjapuuks seda siis tarvis? Talul ise laut teisi täis kui pugiseb.

— Loll, see on puhastverd. Tõu- ja piimalehm. Tuleval sügisel esitab tema ning ta vasikas näitusel...

— Vasikas? Kas tal vasikas ka on?

— ...mis peab seks ajaks saabuma, Sinilepa pere-meest ja tema „virtsahvti“, et koju tuua kuldauraha ja diploma.

— Heldene aeg küll! Nii imetlesid naised uut, võõrastavat ja juba üsna rahulikult inisevat veist, kes päris sõbralikult limpsas oma kareda lehmakeelega Hella lihavat, imelikult lauda ning loomade järele lõhnavat käsi-vart. Selline looma sallivus läbistas noore talu-naise südant erilise soojuse ja poolehoiu tundega.

— Oi, kui armas, kena lehmakenel! häälitsetes Hella. Ent Joonas põristas korraka oma harjumuseks saanud majesteetlikkusega:

— Mis sa ilatsed lehma man. Kamanda Vidrik välja, võtku pliiats ja paber ühes.

Sinilepa rahvas oli õppinud vanaperemehe soovidele ja tujudele sõnalausumata alistuma, kuigi need tihti ehk eriskummalisedki tundusid.

Nii ilmus pea väimees Vidrik õue. Kuidagi õhtuse une rängast koormast pisut segane ja antipaadne, lõdisedes hambaridade plaksudes septembri õhtuses jaheduses, tükk paberit ja pliiats pihus.

Ja Joonas seletas:

— Näed sa, sinik, see siin on angler, tõulehm, kelle väärtus on 100 krooni. Annan ta karja ja sinu ning su karjuse hoole alla. Peab teadma, et see lehm vajab erilist hoolt ja peab ikka siis hoolitsema ka. Anna nüüd mulle allkiri,

Midagi „vanast tõhust“ ja „pulstunud kährist“ enda ette pobisedes määris pakul lõdisevi käsi Vidrik midagi paberile 100 kroonise angleri hoiule võtmise üle ja ulatas selle Joonasele. Vahepeal olid naised uut laudaelanikku võõrustanud talus leiduva paremaga. Sellega oli siis uue angleri tallu pühitsemise tseremonii läbi ja pere võis jälle jätkata rikutud und. Isegi karjapoiss ja tüdruk olid uut veist tervitama aetud. Kauaks enam seda magamist võis ollagi? Peremehele meeldis sügispõldude koristamise ajal juba hommikul lausa-pimedaga inimesi üles ajada, et esimeste ahkade hommikvalguse viirgude läitudes kõik oleksid valmid kiirustama tööle.

Järgmisel hommikul aga juhtus Sinilepa talu karjamaal suur skandaal.

Väimees Vidriku karjane Vassa, heleda peaga poisi kolask Setumaa kandist, ajas karja n etsa nagu harilikult, ainult, et üle öö oli juure tekkinud pärisperemehe sordi-lehm. Kogu karjatee lõbustasid end talu elajad uus-tulnuka nuusutamiseiga. Söödil aga otsustati jõudu kat-suda. Vastsel angleril oli tõesti konti ja rammu, talu veteraanid, eriti nipsakad noored loomad, aina vandusid alla. Lõpuks astus platsi vana Kirjak — emalt maalehm, isa veel vana kuulus mõisapull Viktor — ja Vassa mee-leheaks arenes korralik jõukatsumine, mida teatud hasardi-tundega nautis kogu kari. Lõpuks jäi küll angler võitjaks, ent oli kaotanud mõlemad sarved. Veristest tüügastest valgus verd üle lehmapea ning tilkus pisaratena maha.

Kui nüüd Joonas enne karjalaskmist siirdus söödile, läks praginak. Igat sorti kuradid lendasid, Vassal oli tegu, et pääseda esimese vihavalingu eest.

Toodi kohe alevikust velsker, võeti kaasa Vidrik ja asuti asja n. ö. sisuliselt harutama.

— Siin pole enam üks kõnelemine, mu lehm on elu-aja sandiks tehtud — väimees Vidrik maksku väärtus välja ja lasku siis teda oma setust karjapoissil ja nälja-tõbrastel kas või aatomiteks lahutada.

Nii praalis Joonas. Ei tahtnud kuuldagi, et sarvede olemasolu tähtsus piimaannile nimetamist väärimatult tühine.

Vidrik sosistas pisut velskeriga — potsti, oligi nõus lehma sama hinna eest ära ostma.

Soodsamalt müüakse koloniaal kaupu

E. VILDTAG'i ärist

Tallinn, V. Karja t. 9, Linna apteegi vastas.

Alati saadaval värske, hea aroomi ja maitsega oa-
ja viljakohvi ning sigurid. Peale selle kakao, tee
ja muud kaubad. Telefoni teel antud tellimised
täidetakse kiirelt ja täpselt. **Pidage meeles**
telefoni number — 451-67.

Hinnad kõigile tasku järele.

Ent Joonaski hakkas nagu mõtlema.

— Ah-haa, arvas, lehm poegib ja vasikas toob kindlasti näituselt medali, kuldauraha. Ja mis siis väimehel viga suurustada, kanda ordenit kas või igal päeval rinnas. Sellist südamevalu ei valmista endale tühjade sarvede pärast juba tema, Joonas.

— Müüd siis ära või? Küsitles Vidrik.

— Näed, ei müü, pahvatas Joonas. Suudan isegi selle pisikese kahju kanda. Muidu jooksed jälle nagu kellaga ringi küla, et sinu äiapapa on kurat ise ja viimane rist.

Jäigi siis nii.

Kui aeg lähines, mil teadupärast pidi anglerist mammi vasikaga maha saama, muutus Joonas aegsasti rahutuks. Üha soovitas ta väimees Vidrikule, et hakaku kord juba vasikale sulgu tegema, millele see torisedes vastas:

— Küllap saab siiski, kui seda „kuldvasikat“ paistma hakkab. Pole sel tõpral sellist nägugi, et midagi tooks.

Ühel talvehommikul aga läbistas maja Hella hele, kriiskav kisa:

— Papa angleril hakkab vasik saama.

Papa Joonas raputas kohe alles magava Vidriku maast lahti:

— Jookse kähku lauta ja tee sulg valmis.

Lehm vaevles ja vaevles. Ometi ei suutnud õnnelikult ega õnnetult rasket asja sooritada.

Joonas aina kiirustas väimeest:

— Hakka juba suluga!

Vidrik suikus sõime najal, plotski koni kollastes hammastes, kõneles:

— Näis, näis... Siin annab alles kahelda.

Ega ei saanudki muud, toodi velsker.

Surnult siis jõudis pärale papa Jonase auhinna vasik, kes isegi sulgu ei vajanud.

Kaua polnud majarahvas Sinilepa peremeest näinud sellist maru ja tormi tegemas, kui seekord. Kuradeid tuli suust päris tropis, ikka pooletosina viisi, silmavalged läikisid nagu rajupilved ning terad need lõid kui välku.

— Ma ütlesin kuradile, et tehku sulg. Aga tema, ei! Nagu jonni ajas ja mulle tulist kahju plaanitses. Noh, nüüd on vasik mokas ja kuldauraha ning diplom käest läinud. Elagu ja olgu siis veel talu eeskujulik, kui su katuse all koiderdavad sellised rüblikud, Oeh!

Ei aitandki muud, kui Vidrik pidi naiseisale „valu-rahaks“ maksma 15 kr. Joonas aina kinnitas, et puha see äpardumine tolle sügissuvise pusklamise pärast, kuigi velsker arvas, et siin oli süüdi lihtsalt haruldlaselt raske poegimise juhus, kuhu teadlik abi hiljaks jäi.

...Nii siis polegi tänavusel näitusel Sinilepa peremeest oma imevasikaga, mis muidugi näituse palju kahvatumaks teeb. Ja ka ei ehi veel tänavu sügisel Sinilepa peremehe tagatoa seina, kohe ta voodi kohal, vana Vene-Jaapani sõjaaegse pildi kõrval kuldornamentidega diplom. Võite arvata, mida ütleb praegu Sinilepa Joonase süda?!

El. Ellor.

A/s. Viljandi Linavabrik

Viljandis, Lossi tän. 41. Telefon 18. Asutatud 1912. a.

Näitustel kõrgemad auhinnad. Viimasel Tartu näitusel 26.–29. aug 1932 kõrgem auhind (Grand Prix). Riigivanemalt kõrgem eriauhind

Vabrik valmistab talurahvale

nende linadest ja takkudest mitmesuguses jämeduses lõnga, korrutatud niiti ja riidet.

Müügiks laos alati saadaval:

laua-, voodi-, ja ihupesuriidet; presente ja presendiriidet, imutatud ja imutamata; viljakotte ja kotiriidet; vastupidavaid masinarihmu; puuvillast vokinööri.

Uudiseks pleegitud ja värvilised

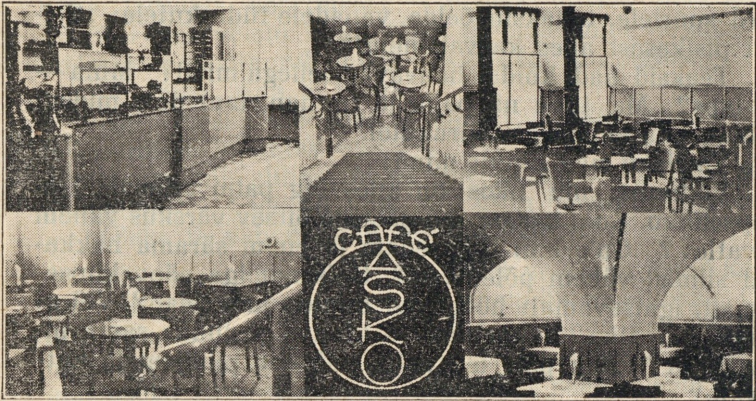
laudlinad, salvrätid, voodi- ja päevatekid,
— põrandavaibad, käterätid j. n. e. —

1. nov. 1931. a. alandatud tööhinnad. Tellimiste täitmine kiire.

Austusega : Vabriku juhatus.

Kohvikutest Eestis.

Ei ole mõeldav ükski suurlinn tänapäeval ilma mugava kohvikuta, nii nagu Viini linn on seoses Praateriga Heurigenil, niisama on meil kohvikut küllastajail ja kohvikut harrastajal publikul „Askot“ saanud kohaks, mille kadumisega vana Tallinna Viru tänav kaotaks nagu elu ja veetlevuse. Ei ole ime, kes ainuski kord on käinud kohvik „Askot“ ja tundnud end kodusena ruumides, mis ilustatud hra Peet Areni kavanditega ja järelvalve all, selle külustus ei jää kindlasti viimaseks.

Kohviku sammassaalis, muide — kunstnike, ajakirjanike ja teatrirahva lemmikpaik, tunnend end kui kesk-aegses veinikeldris. Sinine- ja rohelineaal oma stiilse kaunistusega on kui loodud diskreetseks jutlemiseks ja kohtamiseks.

Ei ole seda populaarsust sugugi nii kergelt saavutatud, ei ole mitte ainult hulk energiat ja kapitali sinna mahutatud, ei — vaid suurt osa selles on mänginud perekondlikult lahke vastuvõtt ja teenimine omaniku, hra Kaasiku poolt, kellele väärikalt sekundeerib ärijuht hra Liiger, kes oma ala õppinud välismaal ning saanud erihariduse ja kutse ettevalmistuse Pariisis.

Külastage kohvik „Askot“ Viru tänaval, ja teie veendute, et neis ridades ei ole mitte liialdus, vaid pigem tagasihoidlikkus.

Möldri noorem tütar.

... Ma olen alles vaevalt neljateistkümne aastane.

Inimesed imetlevad mind ning kõnelevad: „Milline laps — milline kaunisuus!“ Ja nooredmehed lõõbivad teinekord suurtele, tahaksin öelda, vanadele tüdrukutele: „Sellest pisikesest alles kasvab neiu!“

Teaksid nad, kuidas haavavad sellega mind?“ Mina — ja laps? Ma tean nii palju ja tunnen, mul pole midagi puudu, mis ealistelgi tüdrukutel.

Vaadaku nad ainult mind!..

Võib-olla, mu näos on alles liig palju „rumalat“ ja „lapselikku. Kuid kas on mu palgede õitsev värskus vähem ahvatlev? On's mul ikka enam ja enam särama hakkavad silmad vähem põletavad? On's mu iga päev küpsevamalt, igatsevamalt hõõguvad huuled halvemad? Või ei lõhna mu tihe, udupehme ja kiudvalge juuks sama uimastavalt? Ehk pole mu nahk puhtam, piimjam ja kutsavam?

Mu naeratus..: Oo jumal, miks ei kuule nad seda hõli, seda sügavat, igatsevat ja elu janunevat, mis kumiseb igas mu naeratuses hõikes, kõneluses? Miks ei taha nad mõista seda tuld, mis neljateistkümne-aastase südant, meeli ja keha põletab?

Kui sageli tahaksin endalt kiskuda kõik tüdrukukese riided ja näidata, et mu rind pole siiski enam lapse rind! Ja öelda: „Vaadake, janunen elu järele, ma ei suuda oma aheldatud kirge kanda, nüüd peab juhtuma midagi..

... Eile sain endale toa. Tolle pisikesese, saali taga, mis varem kuulus mu juba surnud vennale, ja vahepeal seisis samuti. Senini olin õe Agnesega ühes toas. Tema abiellub varsti, peigmees õõbib sageli meil — ja siis ei olevat mingi lõbu, kui laps, s. t. mina, midagi niisugust kuulen, mis sünnis pole. Magab ju Agnes siis selle noormehega.

Rumalad! Olen ma siis juba vähe kuulnud! ?

Oo-ja, tänan väga, need „mitte-sündsad“ lõbud ei meeldigi enam mulle.

On's kerge hiirvagusi paljude tundide kaupa teeselda uinujat, kui vastasvoodis kaks suurt noort inimest võivad üksteisele lubada end meeletutes suudlustes, pöörastes kallistustes, sülelustes ning vaadelda ja imetleda üksteist vastastikku.

Mis ma kõik nägin.

Korra öösel süütas noormees tule, et näha paremini alasti Agnest.

Mina avasin pooleldi enda laud, tahtsin nii väga näha katmata noortmeest — olgugi, et ma neid suvel nii tihti jões võisin näha, ilma, et neid minu — lapse — uudishimu eksitanud oleks. Siiski nägi mu Agnes.

— „Sina, sina ei maga!..“

Kui vihaselt kisendas ta mulle! Viskas teki üle pea ja noormees kustutas tule.

Hommikul silitas poiss mu juukseid. „Tiuks, sina niisugune!“ — see oli kõik, mis ütles ja suudles otsaesist. Oleks ta vähemalt huuligi suudelnud!

Siis aga sain endale toa. Nüüd ei eksita mind keegi. Elan oma otsatute igatsuste ja unelmita maailmas. Olen nii lõpmatu kurb, kui mõnikord väsinuna kohe vajutab unehiiglane silmalaod ning ei saa avasilmi unistada armastusest. Armastusest ja tollest, kes peab tulema kunagi ning kustutama minus tuled.

Ma ei tea, kuidas küll on rahulikud inimesed? Kas neis tõesti pole seda tuld, seda saladuslikku, suurt hävitavat?

... Öö on. Mäekülgi hõbetab kuu. Ah, kui teravalt puudutab meeli sädelev, kirglik valgus! Tahaksin minna ning suruda ihaleva rinna sätendavat valgust vastu, las jahtub sinna mu meeletu süda, mu ülekeev kirg! — Kuis ometi leegitseb lumi!..

Need on jänessed, kes krõbistavad ülal aias. Las näri- vad hangedesse tuisatud õunapuu peeneid oksakesi. Homme on ju Agnesel pulm. Ja kes hoolib veel jänestest ning õunapuudest. Seisatan siiski voodist ning piilun roosade eesriiete varjust. Neli on neid. Küll on nad veidrad, nii tagumistel käppadel, nii kükitades ning pügades

Metallikaubanduse aktsiaselts

VENNAD POPOV

TALLINN

Kontor: Lai 34 Tel. 441-31, 442-09, 437-73

Ladu: Põhja puistee 17 Telefon 441-24

SUURIM LADU:

Sordi-, ehitus- ja profiilrauda. Terast.

Raudplekki — musta ja tsingitud,
rihvplekki ja spetsiaal katlaplekki.

Tsinkplekki ja katlatsinki. (Zinkwalzwerks-
verband'i m. b. H., Berlin, ladu.) Traati.

Torusid ja nende ühendusjagusid.

„Masonite“ — isoleer- ja ehitusplaate.

„Semptalin“ katusepappi ja harilikku katusepappi.

Balata- ja kummitransport- ja hoorihmu.

Põllumajanduslikke tarbeid. Kette,

labidaid, harke, hangusid j. n. e.

oksakesi. Miks ei ole minagi jänes — küll siis saaks rai-
sata energiat tohutute väljade meelitavas avaruses, met-
sade siduvas luules. Ent inimeste seas on nii kitsas, nii
korralik, ei tahakski punastamata olla inimene. Ja kuis
peab siin peitma südant ja ihasid nagu midagi alatut,
autut ja musta.

Jahedus haarab ihu. Oi, kui krobelseks tõmbub naha
pehme siledus. Näe, juukse kohludki külmanud klaasile.
Ja mis siis veel, kui suruksin end sädelevasse lumme,
kui oleksin niisugune alasti jänes. Miks ei ole ometi mul
sellist sametist katet, niisugust pehmet, silitamisiha süti-
tavat nahka? Aga, kas oleksin siis ma nii ahvatlev?
Milline oleks siis mu rind, mu magusad põsekesed —
nagu eile ütles too tola, too veskipoiss — kel ometi on
pilk, niisugune pilk, et ... oh, parem ma ei räägi.

Homme on pulm. Homme tuleb jälle meeldida. Une-
kene, miks ei tule sa täna, mu kullake!?

... Kogu see möll pole midagi. Kõik kohad täis toi-
tude läägeid rasva ja vürtside lõhnu, joobnuid; metsikut
laulu ning kõrvuvõtvat muusikat. Mööbelgi juba otsekui

lõhnab alkoholist ja tubakasuitsust. Niisugune on mu õe pulm.

Ainuke asi, mis rõõmustab, oli naabriperepoja Villu pulmatulek, kes on üliõpilane ja seks kohe maale sõitis. Ta oli vast korralikult rõivastatud, lumivalge krae kaelas, nägu ja käed nii puhtad ja peened, et oleksin tahtnud kohe end meeeldi suruda tema ligi ning öelda nagu siis mil ta alles oli keskkooli jõmpsikas ja tihti ilmus veski-järvele õngitsema: „Villu, kui sa nii väga tahad, võid ju mu juukseid suudelda, aga enne peab tulema muinasjutt.“

Villu ei hoolinudki minust. Naeratas vaid teretamisel ja nõokas: „Ega ei saagi aru, kumb ettem pruut, Agnes või Asta, — sina kah juba...“ No öelgu vähemalt lõpuni no mis „juba“ ma siis olen? See „juba“ või, kelle juukseid ei kõlbagi suudelda ega kellele pole sünnis kõnelda muinasjuttu.

Jumaluke, mul on ju huuled! Ja kas ma siis ei mõista midagi sellest, mida kõneldakse suurtele tüdrukutele?

Niisugune jõmpsikas!

Aga kuidas ta siiski vaatleb Agnest. Mõistan seda pilku. See on veskipoisi ja õemehe pilk, mil nende näpud tüdruku järele sügelevad. Seda ütles Miili, keda vana-piigaks kutsutakse.

Oota sa, Villu, Agnese juure sind ei lase, mitte ei lase!

Pean siiski end pisut puuderdama; ninaots läigib, see on nii hirmus. Pean ometi krussima ka juukseid ja pisut kõrgemale panema kleiti, las olla nii näha põlved ja pisut alusundruku ranti — vahest vaatab siis mindki nii nagu mu õde. Egas ma asjata pole neljateistkümne aastane, see loeb palju, palju.

... Oh-hoi, järele, aga kähku! Või läksidki mu tuppa. No niisugust tempu küll ei ole.

Küll ehmusid. Villu istus kohe mu voodil, Agnes süles — ja küllap nende suud olid olnud koos. Agnes hüppas püsti ja kohe mulle külge: „Mis sa käid, mis sa lõesud tüdruku pirts.“

— „Unine olen, tahan magama,“ laususin hirvitava naiivsusega.

„Siia jääb Villu, tal pea valutab, vea end mujale,“ ütleb Agnes haavunult ja — läkski.

Puhken nutma. Mitte, et ma voodi tahaksin, mitte, et mulle ülekohut oleks tehtud, vaid lihtsalt, et anda põhjust Villul kord ometi enda tähelepanu ja hoolet pöörda minule. Tulebki ja võtab mu oma armsate kätega. Tõstab otsekui enda kõrvale voodile, ta külge vastu vajub kogu mu keha, mu põlv puudutab tema põlve.

„Mis su'ga on, laps“, päris leevelt.

Ei, ma ei vasta. Nii on hea, las kõneleb, las silitab juukseid — millised imelikud lõhnad levivad temast. Ja mul jooksevad pisarad nii imekiiresti, nii kergelt, otsekui vulisevad veenirekesed kevadpäikeselisel pühapäeval.

„Ütle ometi miskit, Asta?“ nurub.

Nurugu, vaikin.

Nii, nüüd kuivatab mu pisarad, tõstab mu põlvedele. Naeratab. Ta suured silmad vaatavad, ah, need ei vaata mind sugugi nii, nagu vaatasid saalis Agnest! Mis nüüd? Süda väriseb.

„Kas sa mäletad, Asta,“ kõneleb, „kuidas mulle päris pisikesena müüsid suudlusi muinasjuttude eest?“ ja naerab; nägu — nüüd on see vastik, päris vastik.

Punastan. Halb hakkab.

Ta võtab mu pea. Oi!

Ah, suudles vaid juukseid, paljalt juukseid.

„Kärssa lõhn, vaat kus plika,“ ütleb nii krimpsutades nina, flekmaatselt, „näha, et kõrvetatud lokid.“

Libisen põlvedelt ja lipsan toast. Ah, poiss pole midagi, mitte midagi väärt. See — armastus — nojah, ma ei tea, mis sellega saab, mis see on — aga armastus ja noormees, need on kumbki vist ise asi. Midagi, mida nii väga tahaksin, mis aga ometi nii tühised, lõpmatu tühised on.

... Oi, kuis sädeleb taliöö. Varjud mänglevad mäekülgedel, nii nagu pilved ülal ratsutavad mööda kuust. Aga ma tahaksin siiski voodisse, ainult — ära magama. Ma ei taha, et too on seal — jõmpsikas. Ma ei taha, et vaadeldaks mind näljaste pilkudega, mitte ei taha. Aga tuli, tuli — kes kustutaks selle mu rinnast, neljateistkümne aastase tütarlapse südamest?!

Sätenda, mu rumala õe pulmaöö!

Moe-, pudu- ja pesuäri
VENNAD LEPP

Tartus, Kaubahoov 2, telefon 4-81

Soovitab suures valikus :

Valgeid ja värvilisi
triiksärke

Kraesid, mansette, kaelasidemeid, kaelasalle, kindad, taskurätte, sukke, sokke, trakse, meesterahva ja nais-terahva pesu, puuvillast ja villast

trikoopesu,

pitse, pesatse, ja kõiksugu hooaja moe-, pudu- ja pesukaupu ning võimlemis-

trikoosid

**Käsitööniite
D.M.C. ja C.B.**

Villast lõnga rohkeis värves. Vihmavarje, jalutuskeppe. Võimlemis- ja hommikukingi.

Spordi- ja laste-

kostüüme
jne.

Kaabusid

Igasugune auruga riiete voltimine.

Hinnad võistlemata odavad.

Müük suurel ja väikesel arvul.

Riidevärvimise vabrik ja keemiline pesemiskoda

R. Natus, Viljandis

Tartu tän. 24. Telef. 59.

Vastuvõtmine :

Tallinnas — Gonsiori 1; Harju 29; S. Pärnu m. 33;
Pikk t. 5, telefon 433-33.

Tartus — Uueturu 28, telef. 510; Raatuse 16-a.

Paides — L. Rästase juures.

Pärnus — „Labor“, Rütüti 17.

Võrus — S. Songi juures.

Haapsalus — J. Spetsmanni juures, Karja tän. 7.

Peale selle vastuvõtmine pea kõikides kodumaa linnades ja alevites.

Spetsiaal tööstus villaseriide
apratuur ning värvimine.

Ostke ainult kodumaa kaupa!

A/S. „RAUANIIT“

TALLINNAS, Rannavärava puiestee nr. 7.

Kõnetraat 440-54.

Valmistab kõige paremas headuses:

siidi ja kunstiidi riiet:

crèpe-de-chine, raskendamata, crèpe-georgette, crèpe-satin, charmelain, veloutine, tweed, milanaise, atlas, rips, vatiin.

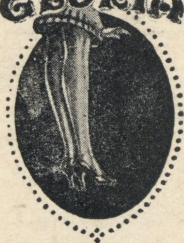
Nõudke kõikjal meie:

trikoopesu, salle, kaelasidemeid, sukki ja sokke, spordi- ja võrksärke, kõlapitse, paelu
j. n. e.

Meie kaubad valmistatakse kõrgeväär-
tuslikust materjalist, kuid on aga see-
juures hinnalt odavamad!

== Saada üle Eesti! ==

GLORIA

PRAKTIINE
ELEGANTNE

**EESTI
ELEGANTSELE DAAMILE**

iga ilmaga sobib ainult

Gloria sukk

**Eesti töö
on
Eesti kuld**

**MATT
BEMBERG-
SIIDIST**

EI OLE PAREMAT!

A.-S. „TRANSITO“

**T
A
L
L
I
N
N**

**TALLINNAS,
S. Karja 7**

Telegr. address:
„LINNAPANK“

Direktor	J. L. Jürgens	443-40
”	P. Kurvits	427-19
”	T. Loik	448-39

ALINNAPANK

Operatsioonisaal ja raamatupidamise osakond 426-75

**Toimetab kõiki pangaoperat-
sioone nii sise- kui välismaal**

**Võtab kaupu oma aitadesse hoiale
ja annab nende vastu laenusid**